

1.1. Осы «Ломбард Аквилон» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің микрокредиттер беру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) «Ломбард Аквилон» жауапкершілігі шектеулі серіктестігімен (бұдан әрі – Ломбард, микроқаржы қызметін жүзеге асыратын ұйым) жеке тұлғаларға (бұдан әрі – Қарыз алушы) жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлік кепілдігімен, бір жылға дейінгі мерзімге және республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын көлемде микрокредиттер беру тәртібі мен шарттарын айқындайды.

1.2. Микрокредит Ломбардпен Қарыз алушыға Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында ғана, АҚШ долларына немесе басқа да шетел валютасына байланбай, осы Қағидалармен және Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» заңымен (бұдан әрі – Заң) белгіленген тәртіппен және мөлшерде, ақылы, мерзімді, қайтарымды және қамтамасыз етілген шарттарда беріледі.

1.3. Осы Қағидалар Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 26 қарашадағы №56-V «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңына, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 28 қарашадағы №226 қаулысымен бекітілген, ломбардтардың қызметін ұйымдастыру қағидаларына, оның ішінде ломбардтарда заттарды сақтау, ломбард ғимараттарының қауіпсіздігін және техникалық жарақтандырылуын қамтамасыз ету талаптарын белгілеу, ломбардтардағы заңсыз алынған заттардың айналымына қарсы іс-қимыл шаралары және Қазақстан Республикасының басқа да қолданыстағы нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес әзірленді.

1.4. Осы Қағидалар Ломбардта микрокредит беру бағдарламалары бойынша микрокредиттер беру шарттарын және мүлік кепілдігі шарттарын жасасу тәртібін белгілейді. Микрокредиттер 45 айлық есептік көрсеткішке (АЕК) дейінгі мөлшерде және 45 АЕК-тен асатын мөлшерде берілетін микрокредит беру шарттары бойынша беріледі.

1.5. Осы Қағидалар Қарыз алушы (Өтініш беруші) таныса алатындай қолжетімді жерде орналастырылады және Ломбард пен Қарыз алушы арасында жасалатын микрокредит беру шартының, микрокредит беру шартының үлгілік талаптарының, сондай-ақ Ломбардта заттарды кепілге қою шартының (залогтық билет беру арқылы рәсімделетін) ажырамас бөлігі болып табылады.

1.6. Ломбард микрокредит беру бағдарламасына сәйкес микрокредит сомасына байланысты Қарыз алушыға бір (1) жылдан аспайтын мерзімге, республикалық бюджет туралы заңмен сол қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын микрокредит береді.

1.7. Ломбард жеке тұлғаларға тұлғалық пайдалану үшін арналған жылжымалы мүлікті кепілге қою арқылы микрокредит беру қызметін жүзеге асырады. Бұған қоса, құрамында бағалы металдар мен асыл тастар бар зергерлік бұйымдарды есепке алу, сақтау және сату қызметтерін қосымша жүзеге асыруға құқылы.

1.8. Ломбард микрокредит беру құпиясын, соның ішінде Қарыз алушылар туралы мәліметтерді, микрокредиттердің мөлшерін, Қарыз алушыға қатысты микрокредит беру

шартының басқа да талаптарын және микроаржылық ұйымның операциялары туралы (микрокредит беру қағидаларынан басқа) ақпаратты сақтауға кепілдік береді.

1.8.1. Осы Қағидалардың мақсаты – клиентті алдағы микрокредит беру шеңберінде келесі мәліметтермен таныстыру: микрокредит түрі; пайыздық мөлшерлеме (сыйақы); артық төлем сомасы; өтінішті қарау тәртібі, шарт талаптары, Қарыз алушының құқықтары; және клиенттің қалауы бойынша басқа да ақпараттармен.

Ломбард микрокредит беру қағидалары оның жоғары органымен бекітілген жағдайда ғана микрокредит беруге құқылы.

1.9. Ломбардтың жұмыс кестесі келесідей белгіленеді:

Негізгі кеңсе – күн сайын 10:00-ден 18:00-ге дейін;

Филиалдар – 10:00-ден 18:00-ге дейін;

Түскі үзіліс – күн сайын 13:00-ден 14:00-ге дейін.

Жұмыс кестесі мемлекет енгізген шектеулерге сәйкес өзгеруі мүмкін.

2. НЕГІЗГІ ҚОЛДАНЫЛАТЫН ҰҒЫМДАР

2.1. Сыйақы – микрокредит үшін төленетін ақы, микрокредит сомасына қатысты пайыздық мөлшерде есептелетін, ұйымға жылдық есеппен төленуге жататын ақша сомасы.

2.2. Ломбардтағы затты кепілге беру шарты – бұл шарт бойынша Кепіл беруші микрокредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету ретінде жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті Кепіл ұстаушыға кепілге береді. Ломбардтағы затты кепілге беру шарты Ломбардтың Кепіл билетін беруімен рәсімделеді.

2.3. Микрокредит беру шарты (кепіл билеті) – бұл шарт бойынша Ломбард Қарыз алушыға жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті кепілге ала отырып, белгілі мөлшерде сыйақы есептеп, белгіленген мерзімде ақша сомасын және есептелген сыйақыны қайтару міндеттемесімен микрокредит береді:

2.3.1. 45 АЕК-тен аспайтын микрокредит беру шарты – бұл шарт республикалық бюджет туралы заңмен тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің қырық бес еселенген мөлшерінен аспайтын, қырық бес күнтізбелік күнге дейінгі мерзімге жеке тұлғамен жасалатын микрокредит беру шарты, егер шарт келесі талаптарға сәйкес келсе:

- **Микрокредит беру шарты бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері** уәкілетті орган мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі бірлесіп бекіткен нормативтік құқықтық актімен белгіленген шекті мөлшерден аспайды. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің шекті мөлшері – тәулігіне 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайыздан кем емес, бірақ жылына 179 (жүз жетпіс тоғыз) пайыздан аспайды;

- **Микрокредит беру шарты бойынша микрокредит сомасын және (немесе) сыйақыны қайтару жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін есептелетін неустойка (айыппұл, өсімпұл) мөлшері** орындалмаған міндеттеме сомасының әрбір кешіктірілген күні үшін 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайыздан аспауы тиіс;

- Микрокредит беру шарты бойынша сыйақы сомасын және микрокредит беру шартында көзделген неустойканы (айыппұл, өсімпұлды) қоса алғанда, **қарыз алушының барлық**

төлемдері (микрокредиттің өзінен басқа) микрокредит беру шарты қолданылатын бүкіл кезең ішінде берілген микрокредит сомасының жартысынан аспауға тиіс;

- Тараптардың келісімі бойынша микрокредит беру шартының қолданылу мерзімін **қолданыстағы немесе жақсартылған шарттарда 90 (тоқсан) күнтізбелік күннен аспайтын мерзімге ұзартуға жол беріледі.**

Микрокредит беру мерзімі 45 күнге дейінгі бағдарлама бойынша шарт осы Ережелерге және Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңына сәйкес **шарт болып табылады.**

2.3.2. 45 АЕК-тен асатын микрокредит беру туралы шарт (кепіл билеті) – жеке тұлғамен бір жылға дейінгі мерзімге, республикалық бюджет туралы заңмен тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын көлемде микрокредит беру туралы шарт. Бұл шарт келесі талаптарға сәйкес келуге тиіс:

1. микрокредит беру туралы шарт бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі Қазақстан Республикасының уәкілетті органы мен Ұлттық Банкі бірлесіп бекіткен нормативтік құқықтық актіде белгіленген шекті мөлшерден аспайды. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің шекті көлемі – 46 (қырық алты) пайыз.

Микрокредит беру бағдарламасы бойынша жасалған шарт осы Ережелерге және Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңына сәйкес **шарт** болып табылады.

2.4. Берешек – микрокредит беру шартына және Ломбардтағы затты кепілге беру шартына сәйкес Қарыз алушы Ломбардқа төлеуге тиіс барлық ақшалай сома, оның ішінде микрокредит сомасы, сыйақы және осы Ережелермен, микрокредит беру шартымен, Ломбардтағы затты кепілге беру шартымен көзделген айыппұлдар (өсімпұлдар).

2.5. Кепіл беруші – Қазақстан Республикасының азаматы немесе Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдік азамат (тұруға ықтиярхаты бар шетелдік азамат) болып табылатын, микрокредит бойынша міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету мақсатында жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті кепілге беретін әрекетке қабілетті жеке тұлға.

2.6. Кепіл ұстаушы – микрокредит бойынша міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету мақсатында жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті жеке тұлғалардан кепілге қабылдайтын жауапкершілігі шектеулі серіктестік.

2.7. Кепіл билеті – Ломбардтағы затты кепілге беру шарты ресімделген кезде Ломбардпен берілетін, кепіл заты және микрокредит беру шарттары туралы мәліметтерді қамтитын микрокредит беру шарты.

2.8. Қарыз алушы – Қазақстан Республикасының азаматы немесе Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдік азамат (тұруға ықтиярхаты бар шетелдік азамат) болып табылатын, жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті кепілге қою арқылы Ломбардпен микрокредит беру шартын жасасқан әрекетке қабілетті жеке тұлға.

2.9. Өтініш беруші – Қазақстан Республикасының азаматы немесе Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдік азамат (тұруға ықтиярхаты бар шетелдік

азамат) болып табылатын, Ломбардқа микрокредит алу үшін өтініш берген әрекетке қабілетті жеке тұлға.

2.10. Аты-жөні көрсетілген сақтау түбіртегі – Ломбардпен сақтау шарты жасалған кезде берілетін, сақтау мерзімі аяқталғаннан кейін 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде сақтау міндеттемелерін және сақтау үшін тапсырылған зат туралы мәліметтерді қамтитын құжат.

2.11. Несиелік досье – Ломбард әрбір Қарыз алушыға қатысты қалыптастыратын құжаттар мен мәліметтер жиынтығы.

2.12. Несие бюросы – несиелік тарихты қалыптастыруды, несиелік есептерді ұсынуды және өзге де қызметтерді жүзеге асыратын ұйым.

2.13. Ломбард – жеке тұлғаларға жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлікті кепілге қоя отырып, бір жылдан аспайтын мерзімге, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын көлемде микрокредиттер беруді жүзеге асыратын жауапкершілігі шектеулі серіктестік, сондай-ақ Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңында көзделген өзге де қызметті жүзеге асырады.

Ломбард микрокредит беру туралы шартты және Ломбардта мүлік кепілдігі туралы шартты жасасады, бұл шарт Ломбардтың Кепілдік билетін беруі арқылы ресімделеді, және бұл келесі шарттар сақталған жағдайда жүзеге асырылады:

- Қарыз алушының кредиттік бюроға және ішкі істер органдарына ақпарат беруге келісімінің болуы;
- кредиттік есепті алушыға және ішкі істер органдарына кредиттік есепті ұсынуға келісімінің болуы.

2.14. Айлық есептік көрсеткіш (АЕК) – Қазақстан Республикасының республикалық бюджет туралы заңында тиісті қаржы жылына белгіленген мөлшер.

2.15. Микрокредит – микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйыммен Заемшыға Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында – теңгемен берілетін, Заңмен және осы Ережелермен белгіленген мөлшерде және тәртіпте, ақылы, мерзімді, қайтарымды және қамтамасыз етілген шарттармен ұсынылатын ақша қаражаты.

2.16. Талап етілмеген мүлік – Ломбардта сақтауда тұрған, атаулы сақталу түбіртегінің мерзімі өткеннен кейін Поклажаны беруші тарапынан талап етілмеген зат.

2.17. Айыппұл (неустойка) – микрокредит сомасын қайтару және (немесе) микрокредит беру шарты бойынша сыйақыны төлеу жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін Заемшы Ломбардқа төлейтін ақша сомасы, бұл сома микрокредит беру бағдарламасына сәйкес осы Ережелерде және микрокредит беру шартында айқындалады.

2.18. Сақтауға тапсырған тұлға – әрекет қабілеттілігі бар, Қазақстан Республикасының азаматы немесе Қазақстан Республикасында тұрақты тұратын шетелдік азамат (Қазақстан Республикасында тұруға ықтиярхаты бар), Ломбардқа атаулы сақтандыру түбіртегінің шарттарына сәйкес мүлікті сақтауға тапсыратын жеке тұлға.

2.19. Кепіл заты – микрокредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ететін, жеке пайдалануға арналған жылжымалы мүлік.

2.20. Кредиттік тарих субъектісінің несие бюросына өзі туралы ақпаратты ұсынуға келісімі / кредиттік есепті несие есепті алушыға беруге келісімі – Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы несие бюролары және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы» Заңына сәйкес Ломбардпен бекітілген құжаттар. Осы құжаттарға қол қою арқылы **Қарыз алушы** өзі туралы ақпараттың несие бюросына берілуіне және несие есебінің несие есепті алушыға, сондай-ақ ішкі істер органдарына ұсынылуына келісім береді.

2.21. Микрокредит бойынша артық төлем сомасы – микрокредит нысанасын (яғни негізгі қарызды) қоспағанда, микрокредит шарты бойынша Қарыз алушы төлейтін барлық төлемдердің, оның ішінде сыйақы, айыппұл (өсімпұл, тұрақсыздық айыбы) сомаларының жиынтығы.

2.22. Уәкілетті орган – қаржы нарығы мен қаржы ұйымдарын мемлекеттік реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі мемлекеттік орган.

****2.23. ӘСӘХ** – Қазақстан Республикасының «Тұрғын үй қатынастары туралы» Заңына сәйкес әлеуметтік жағынан әлсіз халық топтары.

2.24. Сауалнама – Қарыз алушы Ломбардқа жүгінген кезде өз бетінше ұсынған жеке мәліметтері мен өтініштері.

2.25. Микроқаржылық омбудсмен – өз қызметінде тәуелсіз болып табылатын және Ломбард пен жеке тұлғаның арасында жасалған микрокредит беру шарты бойынша туындайтын дауларды жеке тұлғаның өтініші негізінде реттеуді жүзеге асыратын, жеке тұлғаның құқықтары мен заңмен қорғалатын мүдделерін қорғау мақсатында келісімге қол жеткізуді көздейтін жеке тұлға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңында көзделген жағдайларда әрекет етеді.

3. МИКРОКРЕДИТ БЕРУГЕ ӨТІНІШ БЕРУ ЖӘНЕ ОНЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ

3.1. Өтініш беруші микрокредит беру қағидаларымен, микрокредитті уақытылы қайтармаған жағдайда микроқаржы ұйымы қолданатын айыппұлмен танысуға; микрокредитті алу, сыйақы төлеу, оның ішінде сыйақы мөлшерлемесі, қызмет көрсету және өтеу (қайтару) бойынша төлемдер туралы толық әрі шынайы ақпарат алуға құқылы. Өтініш беруші үшін шарттар қолайсыз болған жағдайда, ол микрокредит беру шартын жасасудан бас тартуға құқылы.

3.1.1. Өтініш беруші Ломбардқа жүгінген кезде, Ломбард қызметкері өтініш берушімен консультация жүргізіп, оған микрокредит беру бағдарламалары, микрокредит беру шарты, Ломбардтағы заттарды кепілге беру шарты туралы толық әрі шынайы ақпарат ұсынады, атап айтқанда:

- микрокредит беру бағдарламаларының шарттары туралы;
- микрокредит беру тәртібі туралы;
- микрокредит беру шартының, Ломбардтағы заттарды кепілге беру шартының (Кепіл билеті) шарттары туралы;
- микрокредитті алу, қызмет көрсету және өтеуге (қайтаруға) байланысты төлемдер, оның ішінде микрокредит сомасын, сыйақыны және айыппұлды төлеу тәртібі мен шарттары туралы;

- Өтініш берушінің/Қарыз алушының, Кепіл берушінің/Ломбардтың құқықтары мен міндеттері туралы;
- микрокредит беру шарты мен Ломбардтағы заттарды кепілге беру шарты бойынша міндеттемелерді бұзғаны үшін тараптардың жауапкершілігі туралы;
- микрокредит беру құпиясын сақтау кепілдігі туралы;
- микрокредит бойынша міндеттемелерді орындауды қамтамасыз ету талаптары және кепіл заты туралы;
- өтініш берушіні қызықтыратын микрокредит беру тәртібі мен шарттары туралы өзге де мәліметтер.

3.2. 45 АЕК-тен асатын микрокредитті беру шарты жасалғанға дейін Ломбард Өтініш берушіге микрокредитті өтеу әдісін тандау үшін әртүрлі әдістермен есептелген өтеу кестелерінің жобаларын танысу үшін ұсынады.

Өтініш берушіге Ломбардпен жеке тұлғаларға берілетін микрокредиттер бойынша тұрақты төлемдерді есептеу әдістемелеріне және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісімен белгіленген мұндай микрокредиттер бойынша сыйақыны есептеу үшін қолданылатын уақытша негіздерге сәйкес, микрокредитті беру шартында белгіленген кезеңділікпен есептелген өтеу кестелерінің жобалары келесі өтеу әдістері бойынша ұсынылады:

- **Дифференциалды төлемдер әдісі бойынша:** микрокредит бойынша берешекті өтеу әрбір кезеңде негізгі қарыздың тең сомалары мен осы қарыз қалдығына есептелген сыйақыны қамтитын азаятын төлемдермен жүзеге асырылады;
- **Аннуитеттік төлемдер әдісі бойынша:** микрокредит бойынша берешекті өтеу микрокредит мерзімі бойы тең төлемдермен жүзеге асырылады, мұнда негізгі қарыз бойынша төлемдер ұлғайып, сыйақы бойынша төлемдер азаяды. Бірінші және соңғы төлемдердің мөлшері басқа төлемдерден ерекшеленуі мүмкін.

Ломбард микрокредит беру Ережелеріне және микрокредит беру шартына сәйкес, микрокредит беру бағдарламаларының барлығы бойынша есептелген қосымша өтеу кестелерінің жобаларын да ұсынуы мүмкін.

3.3. Микрокредит беру шарты жасалғанға дейін Ломбард Өтініш берушіні микрокредит алуына байланысты оның құқықтары мен міндеттері туралы хабардар етеді. Ломбард жоғарыда көрсетілген іс-шаралардың тізбесін міндетті түрде тіркейді, бұл тізбе микрокредит беру шарты бойынша Заемшының кредиттік досьесіне қоса тіркеледі.

3.4. Микрокредит алу туралы өтініш жасаған кезде Өтініш беруші Ломбардқа өзінің әрекет қабілеттілігінен айырылмағанын және шектелмегенін, қамқоршылыққа, қорғаншылыққа немесе патронажға алынбағанын кепілдейді.

3.5. Өтініш беруші микрокредит беру бағдарламаларының біріне қызығушылық білдірген жағдайда, Ломбард қызметкері Өтініш берушіге микрокредит алуға өтініш беру үшін қажетті құжаттар тізбесін және ақпаратты ұсынады, сондай-ақ микрокредит алуға өтінішті толтыру үшін қажетті ақпаратты сұратады.

3.6. Өтініш берушіден микрокредит алуға өтінішті толтыру үшін жеткілікті ақпарат пен құжаттар алынғаннан кейін, Ломбард қызметкері бұл деректерді электрондық түрде микрокредит алуға арналған сауалнама-өтінішке енгізеді және оны қағазға басып шығарады.

3.7. Ломбард қызметкері Өтініш берушіні мынадай құжаттардың нысандарымен таныстырады: кредиттік бюроларға Өтініш беруші туралы ақпаратты ұсынуға және алуға келісімдер; жеке деректер мен кірістерді анықтайтын мәліметтерді ашуға және алуға келісімдер; Заемшы туралы ақпаратты ішкі істер органдарына ұсынуға келісім; кредиттік есепті кредиттік есепті алушыға және ішкі істер органдарына беруге келісім, сондай-ақ қажет болған жағдайда Ломбардтың ішкі талаптарына сәйкес қосымша құжаттар. Өтініш беруші аталған құжаттарда көрсетілген ақпаратпен танысып, оларды Ломбард бөлімшесінде өз қолымен қол қоя отырып растайды.

3.8. Микрокредит алу үшін Өтініш беруші Ломбардқа мынадай құжаттарды ұсынады:

- микрокредит беру туралы анкета-өтініш;
- Өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжат – жеке куәлік немесе төлқұжат. Қазақстан Республикасының аумағында тұрақты тұратын шетел азаматы – шетелдіктің тұруға ықтиярхатын ұсынады;
- қажет болған жағдайда, мүлікке меншік құқығын растайтын құжат (мүлікке меншік құқығы тіркеуге жатпайтын жағдайларда);
- осы Ережелермен белгіленген және Өтініш берушінің микрокредит беру бағдарламасын таңдауы негізінде талап етілетін өзге де құжаттар;
- микрокредит сомасы 1 000 АЕК-ке тең немесе одан асатын жағдайда және егер Өтініш беруші некеде тұрса, жұбайының (ерінің/әйелінің) жазбаша келісімі ұсынылады.

3.9. Микрокредит беру туралы анкета-өтінішке қол қоя отырып, Өтініш беруші осы Ережелермен танысқанын және олармен келісетінін растайды.

3.10. Микрокредит беру туралы анкета-өтінішке қол қоя отырып, Өтініш беруші Ломбардқа өзінің жеке деректерін жинауға және өңдеуге келісім береді. Бұл деректерді Өтініш беруші Ломбард қызметкеріне ерікті түрде, өз бастамасымен және мүддесінде ауызша және жазбаша түрде ұсынады.

3.11. Ломбард қызметкері Өтініш берушіні мынадай жайт туралы хабардар етеді: микрокредит беру туралы өтініш пен Өтініш беруші ұсынған құжаттарды тексеру микрокредиттің міндетті түрде мақұлданынын білдірмейді. Микрокредит беру туралы шешімді Ломбард өтініш берушінің төлем қабілеттілігі мен несие төлеу қабілеттілігі туралы ұсынылған мәліметтерді тексеру және бағалау нәтижелері негізінде қабылдайды.

3.12. Ломбард қызметкерінің микрокредит беру туралы өтінішті қарауға қабылдауы, сондай-ақ Өтініш берушінің микрокредит алуға өтініш беру үшін қажетті құжаттарды ресімдеуге (оның ішінде құжат көшірмелері және т.б.) байланысты шығындары Ломбардтың микрокредит беру шартына қол қоюға, микрокредит беруге, Ломбардта мүлік кепілдігі шартына (Кепіл билеті) қол қоюға немесе Өтініш беруші шеккен шығындарды өтеуге міндетті екендігін білдірмейді. Ломбард қызметкерінің кепіл затының жағдайын қарауы, бағалауы және Кепіл берушіге кеңес беруі, Кепіл берушінің Ломбардпен мүлік кепілдігі шартына (Кепіл билеті) қол қоюы және микрокредит алуы туралы талап қоюына негіз болып табылмайды.

3.13. Ломбард қызметкері құжаттарды тексеріп, талдаудан кейін қайтарылмау тәуекелі ең төменгі деңгейде деп танылған өтініштерді мақұлдайды.

3.14. Ломбард Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес Өтініш беруші ұсынған кез келген ақпаратты тексеру құқығын өзіне қалдырады. Ломбард

қызметкері Өтініш беруші микрокредит бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету ретінде ұсынбақшы болған кепіл затына тексеру жүргізеді. Микрокредит беру туралы өтініш мақұлданған жағдайда, Өтініш берушіге микрокредиттің мөлшері мен қайтару мерзімі белгіленеді.

3.15. Өтініш беруші микрокредит шарттарымен келіскен жағдайда, микрокредит беру және Ломбардта мүлік кепілдігі шартына (Кепіл билеті) қол қою үшін, өзі таңдаған микрокредит беру бағдарламасында көзделген қосымша құжаттар мен кепіл затының өзін ұсынуға міндетті.

3.16. Ломбард микрокредит беруден себептерін түсіндірместен бас тартуға құқылы. Өтініш беруші де шарт жасасудан бас тартуға құқылы.

3.17. Микрокредит беру шартының талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтінішті карау тәртібі

Ломбард микрокредит беру шартына өзгерістер енгізу туралы қарыз алушының өтінішін алған күннен кейін 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде қарастырады және микрокредит беру шартында көзделген тәсілмен не жазбаша түрде қарыз алушыға мынадай мазмұндағы хабарлама жібереді:

1. микрокредит беру шартының талаптарына ұсынылған өзгерістерге келісімі туралы;
2. микрокредит беру шартының талаптарына өзгерістер енгізу жөніндегі өз ұсыныстары туралы;
3. микрокредит беру шартының талаптарына өзгерістер енгізуден дәлелді себептері көрсетілген, осы Қағидаларға 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша бас тартуы туралы.

Микрокредит беру шартының талаптарына өзгерістер енгізу қарыз алушының әлеуметтік және қаржылық жағдайын ескере отырып, оның борыштық жүктемесін төмендетуді қамтамасыз ететін шарттарда, микрокредит беру шартының қолданыстағы талаптары бойынша міндеттемелерді орындамауға алып келген мән-жайларды қарыз алушының құжат жүзінде растауы негізінде жүзеге асырылады.

Микроқаржылық ұйым мен қарыз алушы микрокредит беру шарты талаптарына өзгерістер енгізуге келісім қабылдаған жағдайда, микрокредит беру шартының талаптарына өзгерістер енгізу тәртібі мен мерзімдері осы Ломбардтың құжатымен айқындалады, бұл ретте мұндай өзгерістерді енгізу мерзімі микроқаржылық ұйым осындай шешімді қабылдаған күннен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күннен аспауға тиіс.

Микроқаржылық ұйым микрокредит беру шартының талаптарын өзгерту туралы өз ұсыныстарын жолдаған жағдайда, қарыз алушының осы ұсыныстарға жауап беру мерзімі микроқаржылық ұйымның хаты арқылы айқындалады және қарыз алушы микроқаржылық ұйымның шешімін алған күннен бастап кемінде 15 (он бес) күнтізбелік күннен кем болмауы тиіс.

Қарыз алушыға микроқаржылық ұйым ұсынған шарттар бойынша өзгерістер енгізу туралы шешім жеткізілген күннен бастап, қарыз алушының жауап беру мерзімі 3 (үш) күнтізбелік күннен кем болмауы қажет.

Микрокредит беру шарты талаптарын өзгерту туралы микроқаржылық ұйымның ұсынысын алған күннен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде микроқаржылық ұйым мен қарыз алушының келісімге қол жеткізбеуі – микрокредит беру шарты талаптарын өзгертуден бас тарту болып есептеледі. Бұл мерзім микроқаржылық ұйым мен қарыз алушының келісімі болған жағдайда ұзартылуы мүмкін.

Микрокредит беру шарты бойынша мерзімі өткен берешек пайда болған сәттен бастап жиырма төрт ай ішінде кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредит бойынша қарыз алушының міндеттемесін азайтуға бағытталған шарттарда берешекті реттеу рәсімі жүзеге асырылмаған жағдайда, неустойканы (айыппұлды, өсімпұлды) толық жоюды қоса алғанда, коллекторлық агенттікке құқықты (талапты) беру жол берілмейді.

Микроқаржылық ұйым әрбір есептік тоқсаннан кейінгі айдың 10-күнінен кешіктірмей қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу, бақылау және қадағалау жөніндегі уәкілетті органға мынадай ақпаратты ұсынады:

1. реттеуші белгілеген нысан бойынша жеке тұлға-заемшылардың микрокредит беру шартының талаптарын өзгерту туралы өтініштерін қарау жөніндегі ақпаратты;
2. реттеуші белгілеген нысан бойынша жеке тұлға-заемшылардың микрокредит беру шартына енгізілген өзгерістер туралы ақпаратты;
3. реттеуші белгілеген нысан бойынша жеке тұлға-заемшылардың микрокредит беру шартының талаптарын өзгертуге бас тарту себептері туралы ақпаратты.

3.18. Микрокредит беру шартының талаптарын өзгерту туралы өтініш қарыз алушы тарапынан «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңның 9-2-бабының 2-тармағына сәйкес микроқаржылық ұйымға ұсынылады.

Аталған Заңның 9-2-бабының 2-тармағында көрсетілген мерзім өткеннен кейін өтініш мынадай жағдайларда ұсынылады:

- микрокредит беру шарты бойынша берешекті өндіріп алу туралы заңды күшіне енген сот актісі, атқарушылық жазба, татуласу келісімі немесе медиация тәртібімен жасалған дауды (жанжалды) реттеу туралы келісім болмаған жағдайда;
- микрокредит беру шарты бойынша берешекті өндіріп алу туралы сот актісін орындауға қатысты жасалған келісім болмаған жағдайда;
- микрокредит беру шарты бойынша құқық (талап) микроқаржылық ұйым тарапынан үшінші тұлғаға берілмеген жағдайда.

Микроқаржылық ұйым қарыз алушыдан микрокредит бойынша мерзімі өткен берешекті немесе оның бір бөлігін бір жолғы өтеуді талап етпестен, өтінішті қарайды.

Қарыз алушы микроқаржылық ұйыммен келісім бойынша микрокредит беру шарты бойынша мерзімі өткен берешекті немесе оның бір бөлігін микроқаржылық ұйым өтінішті қарағанға дейін өз бетінше өтеуге құқылы.

3.19. Микрокредит беру құпиясы микрокредит беру шарты бойынша туындайтын келіспеушіліктерді реттеу жөніндегі қарыз алушы – жеке тұлғалардың өтініштері бойынша қарауында бар істер шеңберінде Микроқаржылық омбудсменге ашылуы мүмкін. Бұл ережеге шарт бойынша құқықтар (талаптар) «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңның 9-1-бабының 4-тармағында және 5-бабының бірінші бөлігінде көрсетілген тұлғаға берілген жағдайлар да жатады.

3.19.1. Микроқаржылық омбудсменнің мәртебесі, оны сайлау және өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату тәртібі, сондай-ақ микроқаржылық омбудсмен өкілдерінің кеңесі мен оның құзыреті «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңның 29-1-бабында көзделген.

Микроқаржылық омбудсменнің шешім қабылдау тәртібі:

1. Шешімді микроқаржылық омбудсмен жеке өзі қабылдайды және ол жазбаша түрде тараптарға жеткізіледі.
Шешім қабылдау кезінде омбудсмен Қазақстан Республикасының заңнамасына және жасалған шарттардың талаптарына сүйенеді.
2. Микроқаржылық омбудсмен келесі жағдайларда өтініштерді қарамайды:
 1. егер оларды сот қарап жатқан болса немесе заңды күшіне енген сот актісі бар болса;
 2. егер өтініш иесі микрокредит беру шартындағы құқық (талап) берілген тұлғаға немесе микроқаржылық ұйымға шарт шеңберіндегі жағдайды реттеу мақсатында жүгінгенін растайтын жазбаша дәлелдеме ұсынбаса;
 3. егер жаңа мән-жайлар болмаған жағдайда өтініш қайта жолданса.
3. Егер қарыз алушы – жеке тұлға микроқаржылық омбудсменнің шешімін қабылдаса, онда бұл шешім микроқаржылық ұйым үшін де, сондай-ақ шарт бойынша құқық (талап) берілген тұлға үшін де міндетті болып табылады.

Жеке тұлғалардың өтініштерін қарау және осы Заңның 29-1-бабының 1 және 2-тармақтарында көзделген жағдайларда шешімдер қабылдау микроқаржылық омбудсменмен өтеусіз негізде жүзеге асырылады.

Өтінішті қарау нәтижелері мүдделі тараптар немесе олардың өкілдері қол қоятын хаттамамен рәсімделеді және жеке тұлғаға, микроқаржылық ұйымға, сондай-ақ қарыз алушы – жеке тұлғамен жасалған микрокредит беру шарты бойынша құқық (талап) берілген тұлғаға жеткізіледі.

Хаттамада мынадай мәліметтер көрсетілуі тиіс:

1. хаттамаға қол қойылған күн мен орны;
2. микроқаржылық омбудсменнің тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе);
3. өтініш беруші – жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе), байланыс телефоны, сондай-ақ микроқаржылық ұйымның атауы, қарыз алушымен жасалған микрокредит беру шарты бойынша құқық (талап) берілген тұлғаның атауы, олардың мекенжайлары мен реквизиттері;
4. даудың мәні немесе жеке тұлғаның талап етуі;
5. микроқаржылық омбудсмен анықтаған істің мән-жайлары;
6. микроқаржылық омбудсменнің өтінішті толық немесе ішінара қанағаттандыру туралы не қанағаттандырудан бас тарту туралы шешімі;
7. микроқаржылық омбудсмен шешімін орындау мерзімі;
8. шешімнің орындалу нәтижелері туралы ақпаратты микроқаржылық ұйым немесе құқық (талап) берілген тұлғаның ұсыну мерзімі.

4. Микрокредит беру шарттары бойынша міндеттемелерді орындау шарттарын өзгертуге қатысты қарыз алушылар – жеке тұлғалардың өтініштері бойынша микроқаржылық омбудсмен тараптардың өзара тиімді шешімге келуіне және микрокредит беру шарты бойынша міндеттемелерді орындау шарттарын өзгерту туралы тараптар келіскен шешім қабылдауына жәрдемдеседі. Микроқаржылық омбудсменнің шешімімен келіспеген жағдайда мүдделі тарап сотқа жүгінуге құқылы.

5. Қарыз алушымен жасалған микрокредит беру шарты бойынша құқық (талап) берілген тұлға немесе микроқаржылық ұйым микроқаржылық омбудсменнің шешімін белгіленген мерзімде орындамаған жағдайда, микроқаржылық омбудсмен бұл туралы уәкілетті

органды бес жұмыс күнінен кешіктірмей хабардар етуге міндетті. Микроқаржылық омбудсменнің шешімін орындау мерзімі отыз (30) күнтізбелік күнді құрайды, егер тараптардың келісімімен өзгеше мерзім белгіленбесе.

3.20. Микрокредит беру шарты бойынша міндеттемені орындау мерзімі кешіктірілген жағдайда, бірақ кешіктіру басталған күннен бастап он (10) күнтізбелік күннен кешіктірмей, микроқаржылық ұйым қарыз алушыны микрокредит беру шартында көзделген тәсілмен және мерзімде, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы мынадай жайттар туралы хабардар етуге міндетті:

1. микрокредит беру шарты бойынша міндеттемені орындау мерзімі кешіктірілгені және төлемдер енгізу қажеттілігі туралы, оның ішінде хабарламада көрсетілген күнгі мерзімі өткен берешек мөлшері туралы;
2. микрокредит беру шарты бойынша қарыз алушы – жеке тұлғаның микроқаржылық ұйымға өтінішпен жүгіну құқығы туралы;
3. микрокредит беру шарты бойынша қарыз алушының өз міндеттемелерін орындамауының салдарлары туралы.

Микроқаржылық ұйым қарыз алушыны хабардар ету үшін коллекторлық агенттікті тартуға құқылы.

4. МИКРОКРЕДИТ БЕРУ ТУРАЛЫ ШАРТ ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

4.1. Ломбард қызметкері Өтініш берушіні сыйақы төлеу шарттарымен, оның ішінде сыйақы мөлшерлемесімен; микрокредитті қайтару тәртібімен; микрокредит алуына байланысты құқықтары мен міндеттерімен, жауапкершілігімен, сондай-ақ Клиент өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда кепілге қойылған мүлікке өндіріп алу тәртібі мен негіздерімен таныстырады.

4.1.1. Микрокредит беру туралы шарт жасалғанға дейін, өтініш беру тәсіліне қарамастан, Ломбард қызметкері жеке тұлғаны сыйақы мөлшерлемесінің жылдық пайызбен көрсетілген көлемі немесе сыйақының мөлшерлік мәні (егер шарт 45 АЕК-ке дейінгі сомда жасалса), микрокредиттің жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі (микрокредиттің нақты құны), микрокредит бойынша артық төлем сомасы туралы хабардар етеді, сондай-ақ микрофинанстық ұйым жүзеге асыратын 2-баптың 7-бабы 2-тармағының 4) және 5) тармақшаларында көзделген іс-шараларды орындайды. Бұл ретте аталған іс-шаралардың тізбесі міндетті түрде рәсімделіп, осы шарт бойынша қарыз алушының кредиттік досьесіне қоса тіркеледі.

4.1.2. Микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі, оның ішінде шарттың мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптар, микрокредитті өтеу кестесінің нысаны Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасына (ҚР АҚ 328-бабы), сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің 2019 жылғы 29 қарашадағы № 232 Қаулысымен бекітілген «Микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі, оның ішінде шарттың мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптар, микрокредитті өтеу кестесінің нысаны» (бұдан әрі – АРРФР Басқармасының Қаулысы) және осы Ережелерге сәйкес ресімделеді.

4.2. Ломбард маманы микрокредит беру туралы өтінішті қанағаттандыру туралы шешім қабылдағаннан кейін және қызметкер бұл шешімді Өтініш берушіге жариялағаннан соң, Ломбард қызметкері Заемшыны (өтініш берушіні) микрокредит алуына байланысты құқықтары мен міндеттері туралы, сондай-ақ микрокредит беру туралы шарт бойынша

міндеттемелерін орындамаған жағдайда туындайтын ықтимал салдарлар туралы хабардар етеді, микрокредит беру туралы шарт пен өтеу кестесін, сондай-ақ микрокредит беру бағдарламасына сәйкес Ломбардтағы мүлікті кепілге қою туралы шартты (Кепіл билетін) дайындайды.

Өтеу кестесі Ломбардта ресімделетін шарттар бойынша ұсынылмайды, егер микрокредит бір жолғы төлеммен микрокредит мерзімінің соңында өтелетін болса.

4.3. Өтініш беруші Ломбардқа шарт жасасу үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді ұсынады, соның ішінде:

4.3.1. Қарыз алушының несие бюросына және ішкі істер органдарына өзі туралы ақпарат ұсынатын келісім және несие есебін несие есеп алушы мен ішкі істер органдарына беруге келісім; gov.kz

4.3.2. Қазақстан Республикасының «Жасырын кірістерді заңдастыру және терроризмге қаржыландыруға қарсы» заңнамасы талаптарына сәйкес, өз клиенттерін (олардың өкілдерін) және бенефициарлық меншік иелерін тексеру үшін қажетті мәліметтерді ұсыну;

4.3.3. Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің 2019 жылғы 26 қарашадағы № 210 Қаулысына сәйкес микрокредит алу үшін қажетті құжаттар тізіміне және микрокредит беру туралы шарт по кредиттік досьені жүргізудің қағидаларына кіретін өзге де құжаттар.

4.4. Өтініш беруші мынадай құжаттардың мәтінімен танысады:

- микрокредит беру шартының (Кепілдік билеті);
- Жеке деректерді жинауға және өңдеуге келісім.

Құжаттармен танысқаннан кейін:

- Өтініш беруші құжаттарға өз қолымен қол қояды;
- Ломбард атынан барлық құжаттарға сенімхат негізінде құжаттарға қол қоюға уәкілетті Ломбард қызметкері қол қояды және Ломбардтың мөрімен расталады.

4.5. Ломбард қызметкері Қарыз алушыға микрокредит беру шартының (Кепілдік билеті) бір-бір данасын табыстайды.

Қарыз алушының **Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 389-бабына** сәйкес қосылу туралы өтінішке қол қоюы қолданыстағы заңнамаға сәйкес кепілдік билеттің (микрокредит беру шартының) жазбаша нысаны ретінде танылады.

4.6. Шартта Қазақстан Республикасының заңнамасында осы түрдегі шарттар үшін белгіленген талаптар, тараптардың келісімімен айқындалған талаптар, сондай-ақ келесі міндетті талаптар қамтылады:

1. шарттың жалпы талаптары;
2. Қарыз алушының құқықтары;
3. ұйымның құқықтары;
4. ұйымның міндеттері;
5. ұйымға қойылатын шектеулер;
6. тараптардың міндеттемелерді бұзғаны үшін жауапкершілігі;
7. шарт талаптарына өзгерістер енгізу тәртібі.

4.7. Шарттың жалпы талаптарында мыналар көрсетіледі:

1. шарттың жасалған күні;
2. Қарыз алушы – жеке тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда);
3. микрокредит сомасы (микрокредит заты), микрокредит бойынша артық төлем сомасы, микрокредитті пайдалану мақсаты туралы мәліметтер (бар болған жағдайда). Бұл ретте микрокредиттің толық құны (микрокредит бойынша артық төлем сомасы, микрокредит заты) туралы ақпарат шарттың бірінші бетінде көрсетіледі;
4. микрокредитті өтеу мерзімдері;
5. жылдық пайыздық мөлшерлеме және шарт жасалған күнге осы Ереженің 6 және 7-бөлімдеріне сәйкес есептелген жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі (микрокредиттің нақты құны);
6. микрокредитті өтеу тәсілі: бір реттік немесе бөліп төлеу, қолма-қол – касса арқылы, қолма-қол емес түрде – ұйымның банктік шотының реквизиттерін көрсете отырып;
7. микрокредитті өтеу әдісі (аннуитеттік, дифференциалды немесе осы микрокредит беру ережелеріне сәйкес басқа әдіс);
8. микрокредит бойынша берешекті өтеу кезектілігі;
9. негізгі қарызды және сыйақыны уақтылы өтемегені үшін өсімпұлдың (айыппұлдың, пеняның) есептелу тәртібі мен мөлшері;
10. Қарыз алушының шарт бойынша міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету (бар болған жағдайда);
11. Қарыз алушы шарт бойынша міндеттемелерін орындамаған немесе тиісінше орындамаған жағдайда ұйым қабылдайтын шаралар;
12. шарттың қолданылу мерзімі;
13. ұйымның пошта және электрондық мекенжайы, сондай-ақ оның ресми интернет-ресурсы туралы мәліметтер (бар болған жағдайда);
14. ұйым шарт бойынша құқықты (талапты) үшінші тұлғаға берген жағдайда, Қазақстан Республикасының заңнамасында кредит беруші мен Қарыз алушы арасындағы қатынастарға қойылатын талаптар мен шектеулер құқық (талап) берілген үшінші тұлғамен Қарыз алушы арасындағы қатынастарға қолданылатыны туралы шарт.

4.8. Қарыз алушының құқықтары мыналарды көздейді:

1. микрокредит беру ережелерімен, ұйымның микрокредит беру бойынша тарифтерімен танысуға;
2. шартпен белгіленген тәртіпте және талаптарда алынған микрокредитке иелік етуге;
3. негізгі қарыз және (немесе) сыйақыны өтеу күні демалыс немесе мереке күніне сәйкес келсе, негізгі қарыз және (немесе) сыйақыны төлеуді келесі жұмыс күні айыппұлсыз (өсімпұлсыз, пенясыз) жүргізуге;
4. шарт бойынша берілген микрокредит сомасын ұйымға мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтаруға айыппұл (өсімпұл, пеня) төлемей;
5. Қарыз алушы – жеке тұлға шарт бойынша міндеттемені орындау мерзімі өткен күннен бастап отыз күнгі мерзімдік күн ішінде ұйымға барып немесе жазбаша түрде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының «Төлемдер және төлем жүйелері туралы» Заңында көзделген сәйкестендіру құралдарын қолдану арқылы Қарыз алушыны сәйкестендіру мүмкіндігін беретін ақпараттандыру объектілері арқылы не шартта көзделген тәсілмен өтініш беру арқылы шарт бойынша міндеттемені орындау мерзімінің өту себептері, кірістері және шарт талаптарын өзгерту туралы өтініш жасауына негіз болған басқа да расталған мән-жайлар (фактілер) туралы мәліметтерді ұсынуға. Бұл өзгерістер мыналарға қатысты болуы мүмкін:

- шарт бойынша сыйақы мөлшерлемесін азайтуға;
- негізгі қарыз және (немесе) сыйақыны төлеуді кейінге қалдыруға;
- берешекті өтеу әдісін немесе кезектілігін өзгертуге, соның ішінде негізгі қарызды басым тәртіппен өтеуге;
- микрокредит мерзімін өзгертуге;
- мерзімі өткен негізгі қарыз және (немесе) сыйақыны кешіруге, микрокредит бойынша өсімпұлды (айыппұлды, пеняны) алып тастауға;
- ұйымға кепілге қойылған мүлікті беру арқылы міндеттемені орындаудың орнына балама мүлік ұсынуға.
- Бұл ретте Қарыз алушы өз өтінішінде кірісінің азаю себебін көрсетуге, сондай-ақ әлеуметтік және материалдық жағдайын растайтын құжаттарды ұсынуға міндетті. Қарыз алушы шарт талаптарын өзгерту туралы өтінішпен мынадай жағдайларда жүгінуге құқылы:
 - қарыз алушының жұмыспен қамту органдарында жұмыссыз ретінде тіркелуі;
 - қарыз алушының әлеуметтік мәртебесінің өзгеруі, атап айтқанда, әлеуметтік осал санатқа жатқызылуы немесе қарыз алушының бірге тұратын жақын туысы, зайыбы (жұбайы) СУСН мәртебесін алуы нәтижесінде орташа айлық кірістің төмендеуі;
 - қарыз алушының уақытша еңбекке жарамсыздығы (3 айдан артық), сырқатына байланысты;
 - қарыз алушының бала күтімі бойынша демалысқа шығуы;
 - қарыз алушының мерзімді әскери қызметке шақырылуы;
 - отбасылық жағдайлар: жақын туыстарының, зайыбының (жұбайының) әлеуметтік мәні бар аурулар қатарына жататын сырқатқа шалдығуы немесе қайтыс болуы;
 - қарыз алушыға материалдық залал келтірген жағдайлар (ұрлық, өрт және т.б.).
- 6. Ломбардтың Шарт талаптарын өзгертуге бас тарту туралы шешімін алған күннен бастап он бес күнтізбелік күн ішінде Қарыз алушының осы бас тартудың себептері туралы дәлелді негіздемесін көрсете отырып, немесе Шарт талаптарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген жағдайда, қосылу шартының 4.5-тармағында көзделген мерзімде микроаржылық омбудсменге бір мезгілде Ломбардты хабардар ете отырып жүгінуге құқығы бар; Микроаржылық омбудсмен Қарыз алушының Ломбардқа жүгінгенін және Ломбардпен микрокредит беру шартының талаптарын өзгерту бойынша өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмегенін растайтын дәлелдер ұсынылған жағдайда Қарыз алушының өтінішін қарайды.
- 7. көрсетілетін қызметтер бойынша даулы жағдайлар туындаған кезде Ломбардқа жазбаша түрде жүгіну;
- 8. егер Ломбард берілген **кепіл билеті** бойынша жақсартылған талаптарды біржақты тәртіппен қолданса және Қарыз алушы бұл талаптармен келіспесе, онда ол тиісті хабарламаны алған күннен бастап он төрт күнтізбелік күн ішінде **кепіл билетінде** көзделген тәсілдермен бас тарту хатын жіберу арқылы олардан бас тартуға құқылы;
- 9. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыру.

4.8.1. Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігінің 2023 жылғы 20 ақпандағы № 06-2-01/813 хатына сәйкес, Шарт талаптарын өзгертуге бас тарту жағдайында, клиентке бас тарту 1-қосымшаға сәйкес «микрокредит беру шартының (кепіл билеті) талаптарын өзгертуге бас тарту» нысаны бойынша жолданады.

4.9. Ломбардтың құқықтары :

1. Қазақстан Республикасының микроаржылық қызмет туралы заңнамасында белгіленген жағдайларда Қарыз алушы үшін шарт талаптарын жақсарту жағына біржақты тәртіппен өзгерту;
2. Қарыз алушы кепіл билетінде көрсетілген микрокредиттің келесі бөлігін қайтару және (немесе) сыйақыны төлеу мерзімін бұзған жағдайда, микрокредиттің және оған есептелген сыйақының мерзімінен бұрын қайтарылуын талап ету;
3. **Атқарушылық жазба негізінде берешекті өндіріп алу.** Қарыз алушы кепіл билетімен белгіленген микрокредит сомасын қайтару және/немесе сыйақыны төлеу және/немесе айыппұлды төлеу жөніндегі міндеттемелерді орындамаған жағдайда, өз кінәсін және міндеттемелерді орындамағанын растайды және мойындайды; Қарыз алушы Ломбардтың/Кредит берушінің кепіл билетімен көзделген және өтеу мерзімі өткен міндеттемелерді орындамағаны үшін нотариусқа жүгініп, **атқарушылық жазба жасау құқығын** мойындайды. Қарыз алушы кепіл билеті мен қосылу шартының ережелері оның Ломбардтың/өндіріп алушының алдындағы қарызды мойындайтыны және бұл **дау туындаған жағдайда сотқа дейінгі реттеу тәртібіндегі наразылыққа жауап ретінде** қарастырылатыны туралы келісімі болып табылатынын растайды және мойындайды.
4. Қарыз алушыдан қажетті ақпарат пен құжаттарды сұратуға және алуға;
5. Қарыз алушының келісімінсіз микроаржылық қызмет туралы заңнамада көрсетілген тұлғаларға кепіл билеті бойынша құқықты (талапты) басқаға беруге;
6. Қарыз алушының өтініші бойынша тауарлар, жұмыстар немесе көрсетілетін қызметтер үшін төлем жүргізу мақсатында микрокредит сомасын екінші деңгейдегі банктер арқылы үшінші тұлғаға аударуға;
7. Заңда көзделген мақсаттар үшін резидент еместердің жеке басын куәландыратын құжаттарының көшірмелерін жинауға;
8. Қазақстан Республикасының «Микроаржылық қызмет туралы» Заңында, басқа да заңдарында және кепіл билетінде белгіленген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға.

4.10. Ломбардтың міндеттемелері :

1. Қарыз алушыны микрокредит алуға байланысты оның құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ кепіл билеті бойынша міндеттемелерді орындамаған жағдайда туындайтын ықтимал салдарлар туралы хабардар ету;
2. Кепіл билеті бойынша мерзімді әскери қызметшілерге негізгі қарыз бен сыйақыны төлеу бойынша мерзімін кейінге қалдыруды, әскери қызмет мерзімін және оның аяқталған күнінен бастап 60 (алпыс) күнтізбелік күнді қамтитын мерзімге, микрокредит бойынша сыйақы есептелмей, уәкілетті орган айқындайтын тәртіппен ұсыну.

Мерзімді әскери қызметке шақырылған әскери қызметшілер туралы, сондай-ақ олардың босатылғаны, микрокредитінің бар-жоғы және төлем мерзімін кейінге қалдыруды беру туралы мәліметтер алмасу уәкілетті орган мен Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігімен келісу арқылы белгіленетін тәртіппен мемлекеттік органдар мен микроаржылық ұйымдардың ақпараттық жүйелерінің өзара әрекеттестігін қамтамасыз ету арқылы жүзеге асырылады.

Осы тармақтың екінші бөлігінде көзделген жағдайларда, жеке деректерді жинау, өңдеу және пайдалану Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

3) Кепіл билеті шартында ұйымның құқықтарды (талаптарды) үшінші тұлғаға беруін (бұдан әрі – талап ету құқығын беру шарты) көздейтін шарт жасалған кезде Қарыз алушыны (немесе оның уәкілетті өкілін) хабардар ету:

- талап ету құқығын беру шартын жасасуға дейін – Ломбардтың осы Кепіл билеті бойынша үшінші тұлғаға микрокредит беру шартына сәйкес құқықтарды (талаптарды) беру ниеті туралы, сондай-ақ осындай беру шеңберінде Қарыз алушының дербес деректерін өңдеу туралы – Кепіл билетінде көзделген тәсілмен, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы;
- талап ету құқығының үшінші тұлғаға өткені туралы – шартта көзделген тәсілмен не Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін тәсілмен, талап ету құқығын беру шарты жасалған күннен бастап отыз күнтізбелік күн ішінде – микрокредит беру шарты бойынша одан әрі төлемдерді үшінші тұлғаға жүзеге асыру қажеттігін көрсете отырып (микрокредит беру шарты бойынша құқықтар (талаптар) берілген тұлғаның атауы, орналасқан жері және банк реквизиттері не микрокредит беру шарты бойынша құқықтар (талаптар) сенімгерлік басқаруға берілген жағдайда – сервис компания), микрокредит беру шарты бойынша берілген құқықтардың (талаптардың) көлемін, микрокредит беру шарты бойынша берешектің мөлшері мен құрылымын (негізгі қарыз, сыйақы, комиссиялар, айыппұл, өсімпұл және төлеуге жататын өзге де сомалар).

4) Шартта көзделген тәсілдермен және мерзімдерде, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы, бірақ мерзімі кешіктірілмей – берешек кешіктірілген күннен бастап он күнтізбелік күннен кешіктірмей Қарыз алушыны хабардар ету:

- шарт бойынша міндеттемені орындау бойынша берешек туындағаны және хабарламада көрсетілген күндегі мерзімі өткен берешек сомасын көрсете отырып төлемдерді енгізу қажеттігі туралы;
- Қарыз алушы – жеке тұлғаның осы Ережелердің 4.8-тармағының 5) тармақшасында көзделген өтінішпен Ломбардқа жүгіну құқығы туралы;
- Қарыз алушы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда туындайтын салдарлар туралы.

Ломбард Қарыз алушыны хабардар ету үшін коллекторлық агенттікті тартуға құқылы. Шартта Қарыз алушыға хабарлама мынадай шарттардың бірімен жіберілген жағдайда жеткізілген болып есептелетіні туралы шарт көзделеді:

- шартта көрсетілген электрондық пошта мекенжайына жіберілген жағдайда;
- шартта көрсетілген тұрғылықты жері бойынша мекенжайға тапсырысты хатпен жіберілген жағдайда, оның ішінде көрсетілген мекенжайда тұратын кәмелет жасқа толған отбасы мүшелерінің бірі алған жағдайда;
- жеткізуді тіркеуді қамтамасыз ететін өзге де байланыс құралдарын пайдалану арқылы жіберілген жағдайда.

5) Уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен Қарыз алушының шарт талаптарын өзгерту туралы өтінішін алған күннен кейін он бес күнтізбелік күн ішінде қарастыру және жазбаша түрде, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы не шартта көзделген тәсілмен келесі шешімдердің бірін хабарлау:

- шарт талаптарын өзгерту туралы ұсынылған өзгерістермен келісу туралы;
- микрокредит беру туралы шарт талаптарын өзгертуге қарсы ұсыныс беру туралы;
- шарт талаптарын өзгертуге бас тарту және мұндай бас тартудың уәжді себептерін көрсету.

6) Ломбард шартта көзделген тәртіппен жақсартылған талаптарды қолданған жағдайда шарт талаптарының өзгергені туралы Қарыз алушыны хабардар ету.

7) Тараптар қол қойған микрокредитті өтеу кестесін шартқа қосымша ретінде беру. Микрокредит шарттарының өзгеруі Қарыз алушының ақшалай міндеттемелерінің сомасын (мөлшерін) және (немесе) оларды төлеу мерзімдерін өзгертетін болса, ұйым жаңа шарттарды ескере отырып, Қарыз алушыға микрокредитті өтеудің жаңа кестесін жасайды және ұсынады.

8) Қазақстан Республикасының «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Заңына сәйкес қаржылық мониторингтің уәкілетті органына ақпарат ұсыну.

9) орналасқан жері немесе атауы өзгерген жағдайда бұл туралы уәкілетті органды, сондай-ақ Қарыз алушыларды (өтініш берушілерді) жазбаша түрде хабардар ету: Ломбардтың орналасқан жері бойынша және Қарыз алушының (өтініш берушінің) заңды мекенжайы бойынша қазақ және орыс тілдеріндегі екі мерзімді баспасөз басылымында тиісті ақпаратты жариялау арқылы не әрбір Қарыз алушыны (өтініш берушіні) жазбаша хабардар ету арқылы, бұл өзгерістер орын алған күннен бастап отыз күнтізбелік күннен кешіктірмей жүзеге асырылады.

10) микрокредиттер беру қағидаларының көшірмесін Қарыз алушының (өтініш берушінің) танысуы үшін қолжетімді орында, оның ішінде Ломбардтың интернет-ресурсында орналастыру.

11) Қарыз алушыға микрокредитті алу, қызмет көрсету және өтеуге (қайтаруға) байланысты төлемдер туралы толық әрі шынайы ақпарат беру.

12) берешекті сотқа дейінгі өндіріп алу және реттеу үшін берген күні Қарыз алушыны кепіл билетімен көзделген тәсілмен, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы хабардар ету: берешекті сотқа дейінгі өндіріп алу үшін берілген коллекторлық агенттіктің атауын, орналасқан жерін, Қарыз алушылармен (борышкерлермен) байланыс үшін коллекторлық агенттіктің телефон нөмірлерін көрсете отырып.

13) микрокредит беру құпиясын сақтау.

14) Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңының 7-бабы 2-тармағында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасында көзделген өзге де міндеттемелерді сақтау.

4.11. Ломбардқа қойылатын шектеулерге тыйым салуды көздейді:

1. микрокредитті өтеу тәсілін және әдісін (азайту жағдайларын қоспағанда) немесе сыйақы мөлшерлемесін біржақты тәртіппен өзгертуге;
2. Қарыз алушыдан микрокредит бойынша сыйақы мен айыппұл (өсімпұл, тұрақсыздық айыбы) сомаларынан басқа кез келген төлемдерді белгілеуге және өндіріп алуға;
3. жеке тұлға болып табылатын Қарыз алушыдан микрокредит сомасын, айыппұлды (өсімпұлды, тұрақсыздық айыбын) және басқа төлемдерді мерзімінен бұрын толық немесе ішінара өтегені үшін қосымша төлем талап етуге;
4. микрокредит шарты бойынша микрокредит сомасын ұлғайтуға;
5. негізгі қарызды және (немесе) сыйақыны өтеу күні демалыс немесе мереке күніне сәйкес келген жағдайда, өтеу келесі жұмыс күні жүргізілген кезде айыппұл (өсімпұл, тұрақсыздық айыбы) есептеуге;

6. теңгеде берілген микрокредит шарты бойынша міндеттемелер мен төлемдерді кез келген шетел валютасына байлау арқылы индекстеуге.
7. кәсіпкерлік қызметпен айналыспайтын жеке тұлға болып табылатын Қарыз алушының микрокредиті бойынша негізгі қарыз сомасы және (немесе) сыйақы төлемдерін өтеу жөніндегі міндеттемені орындау мерзімінің тоқтаусыз тоқсан күнтізбелік күнге кешіктірілуі өткеннен кейін есептелген сыйақыны, айыппұлдарды (өсімпұлдарды, тұрақсыздық айыптарын) төлеуді талап етуге, егер бұл микрокредит шарты негізгі қарыз сомасы тіркеуге жататын мүлікпен және (немесе) шарт жасалған күні ақша қаражатымен толық қамтамасыз етілмеген болса;
8. Қарыз алушының Кепіл билеті шарттарына өзгерістер енгізу туралы өтінішін қарау кезеңінде микрокредитті мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге;
9. микрокредит беру шарты бойынша Қарыз алушының берешек сомасын өндіріп алу мақсатында жеке сот орындаушыларымен ынтымақтастықты көздейтін шарттар жасасуға, сондай-ақ Қазақстан Республикасының «Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы» Заңының 12-1-бабының 2-тармағына және (немесе) Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының 64-бабының 1-тармағына сәйкес Ломбардпен аффилиирленген тұлға болып табылатын жеке сот орындаушысымен орындаушылық құжатты орындау шарттары туралы келісім (шарт) жасасуға;
10. Қазақстан Республикасының «Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы» Заңының 12-1-бабының 2-тармағына және (немесе) Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңының 64-бабының 1-тармағына сәйкес Ломбардпен аффилиирленген тұлға болып табылатын нотариусқа нотариаттық әрекеттерді жасау үшін жүгінуге.
11. микрокредит беру шарты бойынша жағдайларды сақтамай немесе жақсартпай, жеке тұлғамен жасалған Кепіл билеті мерзімін оның келісімінсіз ұзартуға;
12. үшінші тұлғалардан сотқа дейінгі өндіріп алу және берешекті реттеу, сондай-ақ берешекке байланысты ақпарат жинау жөніндегі қызметтерді алуға, егер мұндай қызметтер Ломбардқа коллекторлық агенттік және (немесе) сервис компаниясы арқылы көрсетілмесе;
13. берешек сотқа дейінгі өндіріп алу және реттеу сатысында коллекторлық агенттікте болған кезеңде Ломбардтың келесі әрекеттерді жасауға құқығы жоқ:
 - берешекті өндіріп алу туралы талаппен сотқа жүгінуге;
 - берешек коллекторлық агенттіктің жұмысында болған кезеңге сыйақы талап етуге, сондай-ақ осы кезең ішінде негізгі борыш пен сыйақыны уақытылы төлемегені үшін айыппұл (тұрақсыздық айыбы, өсімпұл) есептеуге.

4.12. Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредит алатын жеке тұлғамен жасалатын шартқа, шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын титулдық парақ қоса беріледі.

Титулдық парақ шарттың бастапқы беттері түрінде ресімделеді және осы Ережелердің 4.7-тармағының 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7) және 9) тармақшаларында көзделген талаптарды көрсетілген ретпен қамтиды. Бұл ретте осы Ережелердің 4.7-тармағының 3) тармақшасында көзделген талап шарттың бірінші бетінде көрсетіледі.

4.13. Шарттың мәтіні А4 форматындағы беттерге, қаріпі – кемінде 12 мөлшердегі «Times New Roman» гарнитурасымен, қалыпты әріпаралық, бір жоларалық интервалмен және абзацтық шегіністерді қолдана отырып басып шығарылады.

4.14. Осы Ережелердің 4.7-тармағының 8), 10), 11) және 12) тармақшаларында және 4.8-тармағының 6) тармақшасында көзделген талаптар шартта, титулдық парақтан кейін

көрсетілген ретпен баяндалады.

Егер шарт Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (Жалпы бөлім) 389-бабына сәйкес қосылу шарттары негізінде жасалса, Қосылу туралы өтініш нысанында ұсынылатын шарттың бөлігі осы Ережелердің 4.12-тармағының екінші бөлігінің талаптарына сәйкес келуге тиіс және осы тармақта көзделген талаптарды қамтиды. Бұл ретте қосылу туралы өтініш шарттың титулдық парағына теңестіріледі.

4.15. Шартқа Қарыз алушының қол қоюы тек оның еркімен жүзеге асырылады, Ломбард тарапынан шартқа қол қою үшін қандай да бір қысым көрсетілмейді.

5. МИКРОҚАРЫЗ БЕРУДІҢ ШЕКТІ МӨЛШЕРІ МЕН МЕРЗІМІ

5.1. Бір кепіл билеті бойынша 45 (қырық бес) айлық есептік көрсеткіштен (АЕК) аспайтын мөлшерде берілетін микроқаржының ең ұзақ мерзімі — 45 күнтізбелік күн. Қайта рәсімдеу мүмкіндігі көзделеді, бірақ қайта рәсімдеулердің жиынтық мерзімі 90 (тоқсан) күннен аспауға тиіс.

5.2. Жеке тұлғаларға жеке пайдалану мақсатында арналған жылжымалы мүлікті кепілге қойып, бір шарт (кепіл билеті) аясында микроқаржы беру қызметі, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген 8000 еселенген АЕК-тен аспайтын мөлшермен және ең ұзақ мерзімі 1 (бір) жылмен шектеледі.

5.3. Ломбард мынадай екі түрдегі микроқаржы шартын қолданады:

➤ **Бірінші түрі** – қаржы жылы үшін заңда белгіленген 45 АЕК-ке дейін, 45 күнтізбелік күнге дейінгі мерзіммен;

➤ **Екінші түрі** – 45 АЕК-тен жоғары мөлшерде, ең ұзақ мерзімі 1 (бір) жылға дейін.

5.4. Өтініш беруші кепіл мүлкінің шегінде микроқаржы түрін өз қалауы бойынша таңдайды.

6. МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША СЫЙАҚЫ МӨЛШЕРЛЕМЕСІНІҢ ШЕКТІ МӨЛШЕРЛЕРІ

6.1. Республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 45 (қырық бес) еселенген мөлшерінен аспайтын, мерзімі 45 (қырық бес) күнтізбелік күнге дейінгі микрокредиттер бойынша шекті сыйақы мөлшерлемесі күніне 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайыздан аспайды, бірақ жылдық мөлшерлемесі 179 (жүз жетпіс тоғыз) пайыздан жоғары болмауы тиіс.

6.2. Республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 45 (қырық бес) еселенген мөлшерінен аспайтын, 45 (қырық бес) күнтізбелік күнге дейінгі мерзімге жасалған Кепілдік билеті бойынша барлық төлемдер (сыйақы, өсімпұл, айыппұл, пеняны қоса алғанда) микрокредиттің барлық мерзімі ішінде берілген микрокредит сомасының жартысынан аспауға тиіс.

6.3. Республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 45 еселенген мөлшерінен асатын, мерзімі 1 (бір) жылға дейінгі микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің (ЖТСМ / ГЭСВ) шекті мөлшері 46 (қырық алты) пайыздан аспауға тиіс.

6.4. Микрокредит бойынша сыйақы мөлшерлемелері туралы ақпаратты қамтитын жарнаманы тарату және (немесе) орналастыру кезінде Ломбард жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін міндетті түрде көрсетеді.

6.5. Микрокредитті беру және қызмет көрсетуге байланысты сыйақы мөлшерлемесін өзгерту және (немесе) жаңа комиссиялар мен өзге де төлемдерді енгізу кезінде, сондай-ақ шарт жасалған күні жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі осы Ережелердің 6.1 және 6.3-тармақтарымен бекітілген шекті мәндерден аспауға тиіс.

6.6. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі – микрокредит бойынша шынайы, жылдық, тиімді және салыстырмалы есептеуде көрсетілетін сыйақы мөлшерлемесі болып табылады және оған қарыз алушының шығындары (сыйақы, болған жағдайда – комиссиялық және өзге де Ломбардқа төленетін төлемдер) есепке алынады. Микрокредит бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің шамасы оның шекті мәнінен аспауға тиіс.

6.7. Қарыз алушының ақша міндеттемелерінің сомасына (мөлшеріне) және (немесе) оларды өтеу мерзіміне әсер ететін шарт (кепіл билеті) талаптары өзгерген жағдайда, қайта есептелген жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің шамасы шарт талаптарының өзгеру күніне микрокредиттің өтелмеген қалдығына және қалған өтеу мерзіміне қарай есептеледі, қарыз алушы шарт күшіне енген кезден бастап төленген төлемдер есепке алынбайды.

7. БЕРІЛГЕН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША СЫЙАҚЫ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ

7.1. Берілген микрокредитті пайдаланғаны үшін қарыз алушы Ломбардқа сыйақыны шартта белгіленген мөлшерде және мерзімде төлейді. Сыйақы мөлшерлемелері микрокредиттеу түрлерінің әрқайсысы үшін жекелей бекітіледі және осы Ережелерде баяндалған.

7.2. Сыйақы микрокредит беру туралы шартта көрсетілген мерзімде келесі тәсілдермен төленеді:

- **қолма-қол тәсілмен** – Ломбард бөлімшелеріндегі кассаға ақша енгізу арқылы;
- **қолма-қол ақшасыз тәсілмен** – шартта көрсетілген Ломбардтың банк шотына ақша аудару арқылы.

Қолма-қол ақшасыз төлемдер (мысалы, банк комиссиялары), үшінші тұлғалардың электрондық терминалдары арқылы төлемдер жасау кезінде туындайтын ықтимал шығындарды қарыз алушы өзі өтейді. Мұндай жағдайларда қарыз алушы жүргізілетін төлемнің жалпы сомасын аталған шығындарды ескере отырып, Ломбард қызметкеріне өз бетінше хабарлауы тиіс.

7.3. Микрокредит бойынша сыйақы төлеу шарт талаптарына және микрокредитті өтеу кестесіне сәйкес жүзеге асырылады, бұл кесте шарттың ажырамас бөлігі болып табылады немесе микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлем ретінде жүргізіледі. Қарыз алушымен жасалған Залогтық билет бойынша қарыз алушы жүргізген төлемнің сомасы оның міндеттемелерін толық орындауға жеткіліксіз болған жағдайда, төлем төмендегі кезектілікпен есептен шығарылады:

1. Ломбардтың қарыз алушының берешегін соттан тыс мәжбүрлеп өндіру және сот тәртібімен өндіріп алу бойынша шығындары;
2. айыппұл санкциялары (айыппұл, өсімақы);
3. сыйақы бойынша берешек;

4. негізгі қарыз бойынша берешек.

7.4. Сыйақы есептеу қарыз алушы микрокредитті, сыйақыны, айыппұл санкцияларын (берешек болған жағдайда), сондай-ақ микрокредит пен есептелген сыйақыны мерзімінен бұрын толық өтеген күннен кейінгі күннен бастап тоқтатылады.

7.5. Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша шартта көзделген микрокредитті өтеу мерзімі Ломбардтың қалауы бойынша қолданыстағы немесе жақсартылған талаптармен ұзартылуы мүмкін. Микрокредитті өтеу мерзімі ұзартылған жағдайда, берілген микрокредиттің жалпы сомасына осы Ережелер мен шарт талаптарына сәйкес сыйақы есептеледі.

7.6. Қарыз алушының ауызша өтініші негізінде, есептелген сыйақылар толық өтелген жағдайда, микрокредитті ішінара, мерзімінен бұрын өтеуге жол беріледі. Бұл ретте микрокредитті одан әрі пайдалану үшін сыйақы Залогтық билет негізінде есептеледі.

7.7. Қарыз алушының берешегі болған жағдайда, қарыз алушы жүргізген төлем сомасы оның микрокредит бойынша міндеттемелерін толық орындауға жеткіліксіз болса, бұл төлем қарыз алушының берешегін өтеу мақсатында келесі кезектілікпен есептеледі:

1. қарыз алушының берешегін соттан тыс және сот тәртібімен өндіріп алу бойынша Ломбардтың шығындары;
2. айыппұл санкциялары (айыппұл, өсімақы);
3. сыйақы бойынша берешек;
4. негізгі қарыз бойынша берешек.

8. ЛОМБАРД ҚАБЫЛДАЙТЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ТАЛАПТАРЫ

8.1. Микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушының міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету үшін қарыз алушы (Кепіл беруші) Ломбардқа (Кепіл ұстаушыға) жеке пайдалануға арналған, өзіне меншік құқығымен тиесілі жылжымалы мүлікті кепілге береді. Ломбардтың кепіл құқығы, Ломбардпен кепіл билетінің ресімделуі арқылы рәсімделетін заттарды кепілге беру шартының негізінде туындайды және қарыз алушы міндеттемелерін бұзған жағдайда Ломбардқа кепіл мүлкінің құнынан өтеу алу құқығын береді.

8.2. Микрокредит беру туралы шарт бойынша қамтамасыз ету ретінде Ломбард келесі мүліктерді қабылдайды:

- бағалы металдардан жасалған бұйымдар;
- тұрмыстық/сандық техника.

8.3. Микрокредит беру туралы шарт бойынша қамтамасыз ету ретінде Ломбард бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйымдарды қабылдайды. Кепілге қойылатын зергерлік бұйымдарға қойылатын талаптар:

Ломбард әртүрлі өндірушілердің, әртүрлі сынамалардың, оның ішінде қолдан жасалған/қолөнер туындылары болып табылатын бағалы металдардан жасалған бұйымдарды қабылдайды.

Ломбард кепіл нысаны ретінде материалдық жағынан ескірген және сапасы күмән тудыратын зергерлік бұйымдарды қабылдамайды. Зергерлік бұйымдар үшінші тұлғалардың құқықтарымен ауыртпалық салынбаған болуы тиіс.

Бағалы металдар мен бағалы тастарды қамтитын толық немесе жинақталған зергерлік бұйымдарды зергерлік сынық (лом) ретінде кепілге қабылдауға жол берілмейді.

8.4. Кепілге беруші ұсынған зергерлік алтын бұйымдарының түпнұсқалығын тексеру кезінде Ломбард келесі реактивтер мен құралдарды қолданады:

- 750 сынамалы (18 карат алтын) зергерлік алтын бұйымдарына – қышқыл реактиві;
- 375 сынамалы (9 карат алтын) зергерлік алтын бұйымдарына – қышқыл реактиві;
- 585–583 сынамалы (14 карат алтын) зергерлік алтын бұйымдарына – хлор және қышқыл реактивтері;
- күмістен жасалған зергерлік бұйымдарға – хромпик;
- зергерлік алтын бұйымдарына – сынама тас (пробирный камень);
- зергерлік алтын бұйымдарына – надфиль;
- бұйымның нақты салмағын анықтауға арналған таразы;
- зергерлік бұйымдағы сынама мен өндіруші таңбасын нақтылау үшін ұлғайтқыш лупа.

8.5. Кепіл затының бағалануы кезінде Ломбард қызметкері кепілге қойылған мүліктің сапалық және сандық сипаттамаларын, сондай-ақ оның өтімділігін ескереді. Зергерлік бұйым міндетті түрде химиялық реактивтермен сапасы мен түпнұсқалығын тексеру мақсатында апробациядан өтеді.

Кепілге ұсынылған зергерлік бұйымды бағалау Ломбардтың бекітілген зергерлік бұйымдарды бағалау ставкаларына сәйкес Ломбард қызметкері тарапынан жүзеге асырылады.

8.6. Зергерлік алтын бұйымдар Ломбардпен осындай бұйымдардың нарықтық құнының 10%-дан 90%-ға дейінгі мөлшерінде бағаланады. Кепілге беруші бұйым мінсіз күйде болған жағдайда ғана оның ең жоғары бағалау сомасына үміттене алады.

Егер Кепілге беруші кепілге ұсынылған зергерлік бұйымдарды немесе зергерлік бұйымдардың сынықтарын химиялық реактивтермен апробациялаудан немесе тексеруден бас тартса, аталған бұйымдар Ломбардпен қабылданбайды.

8.7. Кепіл билетінде зергерлік алтын бұйымдарының сипаттамасы көрсетіледі, оған мыналар кіреді: бұйымның атауы, жекелеген сәйкестендіру белгілері мен сақталу дәрежесі, ақаулардың болуы, сынамасы, салмағы, (қажет болған жағдайда) өлшемдері, бағалау сомасы және басқа да шарттар.

8.8. Ломбард қызметкері кепілге ұсынылған зергерлік бұйымдарды сақтау қағидаларын сақтауды бақылауды жүзеге асырады.

8.9. Кепіл билетінде бұйымның атауы, жекелеген сәйкестендіру белгілері, бұйымның сақталу дәрежесі мен ақаулары, бағалау сомасы және басқа да шарттарды қамтитын сипаттамасы көрсетіледі.

8.10. Ломбард қызметкерлерінің қарап-тексеру, бағалау және кеңес беру әрекеттері тегін болып табылады және шарт жасасуға немесе микрокредит беруге негіз болып табылмайды.

8.11. Кепіл мүлкін қабылдау кезінде Ломбард қызметкері оны Қарыз алушының қатысуымен мөрлейді және/немесе пломбалайды. Ломбард Қарыз алушыға кепіл мүлкінің мөрленуі және/немесе пломбалануы барысын көзбен көру мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

8.12. Микрокредит беру туралы шарттар бойынша қамтамасыз ету ретінде Ломбард келесі мүліктерді кепілге қабылдамайды:

1. айналымнан алынған немесе айналымы шектелген мүлік;
2. жылжымайтын мүлік;
3. тәркіленген мүлік;
4. үшінші тұлғалардың құқықтарымен ауыртпалық салынған мүлік;
5. болашақта Кепілге берушінің меншігіне өтетін мүлік;
6. тез бұзылатын шикізат пен азық-түлік өнімдері;
7. балаларға арналған заттар;
8. мүгедектерге арналған арнайы қозғалыс құралдары, техникалық көмекші (компенсаторлық) құралдар мен арнайы қозғалыс құралдары;
9. халықаралық және мемлекеттік марапаттар, Қазақстан Республикасының мемлекеттік ордендері, медальдары мен құрметті атақтарының төсбелгілері;
10. бұрын пайдаланылған киім, аяқ киім, іш киім, төсек-орын жабдықтары, ас үй және үстел ыдыстары, ерекше құнды киімдер (мысалы, аң терісінен жасалған), асханалық сервиздер, бағалы металдардан жасалған немесе көркемдік құны бар бұйымдардан басқа;
11. бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған бүтін және жинақталған зергерлік бұйымдарды зергерлік сынық ретінде.

9. МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША ЖЫЛДЫҚ ТИІМДІ СЫЙАҚЫ МӨЛШЕРЛЕМЕСІН ЕСЕПТЕУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

9.1. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу кезінде Ломбард Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Басқармасы 2019 жылғы 26 қарашадағы № 208 қаулысымен бекітілген «Берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидаларын» басшылыққа алады, онда келесідей белгіленген: Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі деп микрокредит бойынша дәйекті, жылдық, тиімді, салыстырмалы есептеудегі сыйақы мөлшерлемесі түсініледі және ол реттеушінің қағидаларына сәйкес есептеледі. Берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі келесі формула бойынша есептеледі:

$$\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{(1 + APR)^{tj/365}} = \sum_{i=1}^m \frac{P_i}{(1 + APR)^{ti/365}}$$

мұндағы:

n – қарыз алушыға соңғы төлем жасалған күннің реттік нөмірі;

j – қарыз алушыға төлем жасалған күннің реттік нөмірі;

S_j – қарыз алушыға жасалған j-нөмірлі төлем сомасы;

APR – жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі;

tj – микрокредит беру күнінен бастап қарыз алушыға j-нөмірлі төлем жасалған күнге дейінгі уақыт аралығы (күнмен);

m – қарыз алушының соңғы төлемінің реттік нөмірі;

i – қарыз алушының төлемінің реттік нөмірі;

P_i – қарыз алушының i-нөмірлі төлем сомасы;

ti – микрокредит беру күнінен бастап қарыз алушының i-нөмірлі төлемі жасалған күнге дейінгі уақыт аралығы (күнмен).

9.2. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу кезінде алынған нәтиже бір ондық бөлшектен артық мәнге ие болса, ол төмендегі тәртіппен ондық үлгіге дейін дөңгелектеледі:

1. егер жүздік үлесі 5 немесе одан көп болса, ондық үлгі 1-ге ұлғайтылады, ал одан кейінгі барлық сандар алып тасталады;
2. егер жүздік үлесі 5-тен аз болса, ондық үлгі өзгеріссіз қалады, ал одан кейінгі барлық сандар алып тасталады.

9.3. Микрокредит бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу кезінде қарыз алушының барлық төлемдері ескеріледі, **қарыз алушының негізгі қарызды және (немесе) сыйақыны төлеу шарттарын бұзуына байланысты туындаған төлемдер (айыппұлдар, өсімпұлдар)** есепке алынбайды.

9.4. Қарыз алушылардың микроаржы ұйымдарына жасаған төлемдері мен микроаржы ұйымдарының қарыз алушыларға жасаған төлемдері **жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін** есептеу мақсатында олардың нақты төленген күндері бойынша есепке алынады, ал болашақ төлемдер – төлемдер кестесіне сәйкес есепке алынады. Микроаржы ұйымдары микрокредит беру туралы шартта **жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін** міндетті түрде көрсетеді.

9.5. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу келесі жағдайларда жүзеге асырылады:

1. микрокредит беру туралы шарт, сондай-ақ микрокредит беру туралы шартқа қосымша келісімдер жасалған күні;
2. қарыз алушының ауызша немесе жазбаша талабы бойынша;
3. микрокредит беру туралы шартқа **қарыз алушының ақша міндеттемелерінің сомасын (мөлшерін) және (немесе) оларды төлеу мерзімін өзгертуге алып келетін** өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда.

9.6. Қарыз алушының ақша міндеттемелерінің сомасы (мөлшері) және (немесе) оларды төлеу мерзімі өзгертін микрокредит беру туралы шарт талаптары өзгерген жағдайда, **жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің нақтыланған мәні** микрокредитті өтеудің қалған мерзімі мен берешек қалдығына сүйене отырып есептеледі. Бұл ретте микрокредит беру туралы шарт күшіне енген күннен бастап қарыз алушы жүргізген төлемдер есепке алынбайды.

9.7. Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) табысталған жағдайда, **жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін** есептеуді осы шарт бойынша құқықтар (талаптар) табысталған үшінші тұлға жүзеге асырады.

9.8. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі осы **Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидаларына** сәйкес қалыптастырылады.

9.9. Ломбард микрокредит бойынша сыйақы мөлшерлемелері туралы ақпаратты қамтитын жарнаманы тарату және (немесе) орналастыру кезінде **жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін** міндетті түрде көрсетеді.

10. МИКРОКРЕДИТТІ ӨТЕУ ӘДІСТЕРІ

10.1. Егер өтеу біржолғы төлеммен жүзеге асырылмаса, Ломбард өтеу кестелерін есептеу кезінде микрокредитті өтеудің келесі әдістерін қолданады:

- **дифференциалды төлемдер әдісі** – бұл әдіс бойынша микрокредит бойынша берешек тең мөлшердегі негізгі қарызды өтеу және негізгі қарыз қалдығына есептелген сыйақыны қамтитын азаятын төлемдермен өтеледі;

- **аннуитеттік төлемдер әдісі** – бұл әдіс бойынша микрокредит бойынша берешек бүкіл микрокредит мерзімі ішінде тең төлемдермен өтеледі, мұнда негізгі қарыз бойынша төлемдер біртіндеп ұлғайып, ал негізгі қарыз қалдығына есептелген сыйақы бойынша төлемдер азаяды. Бірінші және соңғы төлемдердің мөлшері басқа төлемдерден ерекшеленуі мүмкін;
- **қосымша төлем әдісі** – бұл әдіс бойынша микрокредиттің толық сомасын және сыйақыны қамтитын берешек микрокредитті өтеу мерзімінде бір реттік төлеммен өтеледі.

10.2. Жекелеген микрокредит бойынша негізгі қарызды өтеу кезеңділігі, сондай-ақ микрокредитті өтеу әдісі микрокредит беру туралы шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын өтеу кестесінде көрсетіледі.

11. ҚАРЫЗДЫ РЕТТЕУ ШАРТТАРЫ МЕН ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ТӨЛЕУ ҚАБІЛЕТІ ЖОҚ ҚАРЫЗ АЛУШЫҒА ҚОЛДАНЫЛАТЫН ШАРАЛАР

11.1. Кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімі өтіп кеткен жағдайда, бірақ ол басталған күннен кешіктірмей он күнтізбелік күн ішінде Ломбард Кепіл билетінде көрсетілген тәсілмен және мерзімде Қарыз алушыны келесідей жағдайлар туралы хабардар етуге міндетті:

11.1.1. Кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімі өтіп кеткені және хабарламада көрсетілген күнге мерзімі өткен берешек мөлшерін көрсете отырып, төлемдерді енгізу қажеттігі туралы;

11.1.2. Кепіл билеті бойынша Қарыз алушының осы Ережелердің 11.3-тармағында көзделген өтінішпен Ломбардқа жүгіну құқығы туралы;

11.1.3. Кепіл билеті бойынша Қарыз алушы өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда туындайтын салдарлар туралы.

11.2. Ломбард Қарыз алушыны хабардар ету үшін коллекторлық агенттікті тартуға құқылы.

11.3. Кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімі өткен күннен бастап отыз күнтізбелік күн ішінде Қарыз алушы Ломбардқа жеке өзі келіп, жазбаша өтініш ұсынуға немесе Кепіл билетінде көрсетілген өзінің электрондық поштасынан Ломбардтың электрондық поштасына, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы осы өтініштің түрлі-түсті бейнесін жолдауға құқылы. Өтініште Кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімінің бұзылу себептері, кірістері және Кепіл билеті талаптарына өзгерістер енгізуді сұратуға негіз болып табылатын басқа да расталған мән-жайлар (фактілер) көрсетілуі тиіс, оның ішінде:

11.3.1. Кепіл билеті бойынша сыйақы мөлшерлемесін төмендету;

11.3.2. Негізгі қарыз және (немесе) сыйақы бойынша төлемдерді кейінге қалдыру;

11.3.3. Қарызды өтеу әдісін немесе кезектілігін өзгерту, оның ішінде негізгі қарызды басым тәртіппен өтеу;

11.3.4. Микрокредит мерзімін өзгерту;

11.3.5. Мерзімі өткен негізгі қарыз және (немесе) сыйақыны кешіру, микрокредит бойынша тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) алып тастау;

11.3.6. Кепіл билеті бойынша міндеттемені орындаудың орнына кепілге қойылған мүлікті Ломбардқа беру арқылы өзге мүлікпен есеп айырысу жолымен міндеттемеден босату.

Қарыз алушы өзінің өтінішінде кірістердің төмендеу себебін көрсетуге, сондай-ақ әлеуметтік және материалдық жағдайын растайтын құжаттарды қоса ұсынуға

міндетті.

Қарыз алушы шарт талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтінішпен келесі жағдайларда жүгінуге құқылы:

1. Қарыз алушыны жұмыспен қамту органдарында жұмыссыз ретінде тіркеу;
2. Қарыз алушының әлеуметтік мәртебесінің өзгеруі, атап айтқанда, оны әлеуметтік осал санатқа (СОС) жатқызу немесе қарыз алушымен бірге тұратын жақын туысының, жұбайының (зайыбының) СОС мәртебесін алуы, бұл орташа айлық кірістің төмендеуіне әсер еткен жағдайда;
3. Ауруға байланысты Қарыз алушының уақытша еңбекке жарамсыздығы (3 айдан астам);
4. Қарыз алушының бала күтімі бойынша демалысқа шығуы;
5. Қарыз алушыны мерзімді әскери қызметке шақыру;
6. Қарыз алушының жақын туыстарының, жұбайының (зайыбының) әлеуметтік маңызы бар ауруларына байланысты отбасылық жағдайлары немесе олардың қайтыс болуы;
7. Қарыз алушыға материалдық зиян келтірген жағдайлар (ұрлық, өрт және т.б.).

11.4. Ломбард Қарыз алушының өтінішін алған күннен бастап он бес күнтізбелік күн ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген тәртіппен Залог билеті шарттарына өзгерістер енгізу туралы ұсыныстарды қарайды және осы Шартта көзделген тәсілмен Қарыз алушыға келесі шешімдердің біреуі туралы жазбаша түрде хабарлайды:

- 11.4.1. Залог билеті шарттарына ұсынылған өзгерістерге келісімі туралы;
- 11.4.2. Залог билеті шарттарына өзгерістер енгізу бойынша қарсы ұсыныс туралы;
- 11.4.3. Залог билеті шарттарына өзгерістер енгізуден бас тартуы және мұндай бас тартудың уәжді себептерін көрсету.

Ломбард пен Қарыз алушы арасында өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген жағдайда, Ломбардтың осы Ережелердің 11.4.2-тармақшасында көзделген шешімі алынған күннен бастап отыз күнтізбелік күн өткен соң бұл өзгерістер енгізуден бас тарту ретінде қаралады. Бұл мерзім тараптардың келісімімен ұзартылуы мүмкін.

11.5. Қарыз алушы Ломбардтың осы Ережелердің 11.4-тармағында көзделген шешімін алған күннен бастап он бес күнтізбелік күн ішінде немесе Залог билеті шарттарын өзгерту бойынша өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген жағдайда уәкілетті органға жүгінуге және бұл туралы Ломбардты бір мезгілде хабардар етуге құқылы.

11.6. Қарыз алушы осы Ережелердің 11.4.3-тармағында көзделген Ломбард шешімін алған күннен бастап немесе осы Ережелердің 11.4-тармағының екінші бөлігінде көзделген мерзімде микрокредит беру шартының талаптарын өзгерту бойынша өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген жағдайда, он бес күнтізбелік күн ішінде микрокаржы омбудсманына жүгінуге және бұл туралы Ломбардты бір мезгілде хабардар етуге құқылы.

Микрокаржы омбудсманы Қарыз алушының Ломбардқа жүгінгенін және микрокредит беру шарты талаптарын өзгерту бойынша өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмегенін растайтын дәлелдер ұсынылған жағдайда Қарыз алушының өтінішін қарайды.

11.7. Осы Ережелердің 11.1.1-тармақшасында көзделген талап орындалмаған, сондай-ақ Қосылу шартының 11.3-тармағында көзделген Залог билеті бойынша Қарыз алушының құқықтарын іске асырмаған жағдайларда не болмаса Залог билеті талаптарына өзгерістер

енгізу бойынша Қарыз алушы мен Ломбард арасында келісімге қол жеткізілмеген жағдайда, Ломбард құқылы:

11.7.1. Қарыз алушыға қатысты шаралар қолдану мәселесін қарастыруға. Шаралар қолдану туралы шешім Ломбардтың микрокредит беру қағидаларына сәйкес қабылданады;

11.7.2. Берешекті сотқа дейінгі өндіру және реттеу үшін коллекторлық агенттікке беруге. Берешекті сотқа дейінгі өндіру және реттеу үшін коллекторлық агенттікке беру Залог билетінде Ломбардтың коллекторлық агенттікті тарту құқығы көзделген жағдайда, Қарыз алушы Залог билеті бойынша міндеттемелерін орындау мерзімін өткізіп алған кезде жүзеге асырылады. Ломбард берешекті сотқа дейінгі өндіру және реттеу үшін берген күні Қарыз алушыны микрокредит беру шартымен көзделген тәсілмен, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы хабардар етеді, бұл ретте коллекторлық агенттіктің атауы, орналасқан жері және борышкерлермен байланыс үшін байланыс телефон нөмірлері көрсетіледі;

11.7.3. Қазақстан Республикасының заңнамасында және (немесе) Залог билетінде көзделген шараларды қолдануға, соның ішінде Залог билеті бойынша берешек сомасын өндіріп алу туралы талаппен сотқа жүгінуге, сондай-ақ кепілге салынған мүлікке соттан тыс немесе сот тәртібімен өндіріп алуды қолдануға;

11.7.4. Қарыз алушының тоқтаусыз тоқсан күнтізбелік күннен астам мерзімге ақша міндеттемесін орындау мерзімін өткізіп алуы жағдайында, Қосылу шарты мен қолданыстағы заңнамада белгіленген талаптарды сақтай отырып, Залог билеті бойынша құқықтарды (талаптарды) басқа тұлғаға беру. Бұл талап Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасы азаматтарының төлем қабілеттілігін қалпына келтіру және банкроттық туралы" Заңына сәйкес Қарыз алушыға төлем қабілеттілігін қалпына келтіру, соттан тыс немесе сот арқылы банкроттық рәсімі қолданылған жағдайларда қолданылмайды.

11.8. Қарыз алушының берешегін реттеу жөніндегі өтінішін Ломбард Қазақстан Республикасының «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңында және осы Қосылу шартында белгіленген тәртіппен қарау кезеңінде кепіл нысанасын өткізуге, сондай-ақ мұндай мүлікті Ломбардтың меншігіне өткізуге жол берілмейді.

11.9. Мерзімді әскери қызметке шақырылған Қарыз алушыға микрокредит бойынша негізгі қарызды және сыйақыны өтеу мерзімін мерзімді әскери қызмет өткеру кезеңіне және оның аяқталған күнінен бастап 60 (алпыс) күнтізбелік күнге дейінгі кезеңге сыйақы есептемей кейінге қалдыру тәртібі

11.9.1. Ломбард мерзімді әскери қызметке шақырылған Қарыз алушы туралы кредиттік бюродан ақпарат алған күннен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде Кепіл билеті бойынша негізгі қарыз және сыйақы төлемдерін кейінге қалдыруды (бұдан әрі – төлемдерді кейінге қалдыру) мерзімді әскери қызмет өткеру кезеңіне және оның аяқталған күнінен бастап 60 (алпыс) күнтізбелік күнге сыйақы есептемей ұсынады. Ломбард Қарыз алушы – әскери қызметшіні бұл туралы жазбаша түрде, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы немесе Кепіл билетінде көзделген тәсілмен хабардар етеді.

11.9.2. Төлемдерді кейінге қалдыру Ломбард айқындайтын тәсілмен, микрокредит мерзімін ұзарту және төлем мөлшерін сақтай отырып, Кепіл билеті бойынша қосымша

келісімдерге қол қоймай ұсынылады. Микрокредит мерзімін ұзарту талабы микрокредитті мерзімінен бұрын өтеу (қайтару) жағдайларына қолданылмайды.

11.9.3. Төлемдерді кейінге қалдырудан бас тартқан жағдайда, Қарыз алушы – мерзімді әскери қызметшінің өзі (немесе сенімхат бойынша Қарыз алушы – әскери қызметшінің мүддесінде әрекет ететін үшінші тұлға) Ломбардтың хабарламасын алған күннен бастап 14 (он төрт) күнтізбелік күн ішінде бас тарту туралы жазбаша нысанда немесе ақпараттандыру объектілері арқылы не болмаса Кепіл билетінде көзделген тәсілмен өтініш жолдайды. Ломбард бұл өтінішті алған күннен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде Қарыз алушыны Кепіл билетінде көзделген тәсілмен, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы немесе сол тәсілмен төлемдерді кейінге қалдырудың күшін жою және микрокредит бойынша сыйақы есептеудің қайта басталуы туралы хабардар етеді.

11.9.4. Қарыз алушы – әскери қызметші шақыру бойынша мерзімді әскери қызмет өту мерзімі аяқталғанға дейін жұмыстан босатылған жағдайда, Ломбард оны әскери бөлімнің тізімінен алып тастаған күннен бастап 60 (алпыс) күнтізбелік күн өткен соң төлемдерді кейінге қалдыруды тоқтатады және микрокредит бойынша сыйақы есептеуді қайта бастайды. Бұл туралы Қарыз алушыны жазбаша нысанда, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы немесе Кепіл билетінде көзделген тәсілмен хабардар етеді.

11.9.5. Мерзімді әскери қызметті өткеріп жатқан Қарыз алушы – әскери қызметшінің негізгі қарызы және (немесе) есептелген сыйақысы бойынша мерзімі өткен берешегі болған жағдайда, Ломбард 11-бөлімнің тиісті тармақтарында көзделген шараларды қолданбайды (немесе қолдануды тоқтата тұрады). Бұл жеңілдік әскери қызмет өткеру кезеңіне және оның аяқталған күнінен бастап 60 (алпыс) күнтізбелік күнге дейін қолданылады.

11.9.6. Қарыз алушы – мерзімді әскери қызметші шақыру бойынша әскери қызмет мерзімі аяқталғанға дейін жұмыстан босатылған жағдайда, Ломбард оны әскери бөлімнің тізімінен алып тастаған күннен бастап 60 (алпыс) күнтізбелік күн өткен соң осы Ережелердің 11-бөлімінің тиісті тармақтарында көзделген шараларды қолдануды қайта бастайды.

11.9.7. Осы Ережелердің 11.9–11.9.6 тармақтарының талаптары келесі жағдайларда қолданылмайды: егер Кепіл билеті бойынша берешекті өндіріп алу туралы заңды күшіне енген сот актісі, орындаушылық жазба, татуласу келісімі немесе медиация тәртібімен жасалған дауды (жанжалды) реттеу туралы келісім бар болса.

11.10. Кепіл билеті шеңберінде мерзімі өткен берешегі бар Қарыз алушымен және (немесе) оның өкілімен және (немесе) Ломбардпен міндеттемелермен байланысты үшінші тұлғамен өзара іс-қимыл шарттары:

- Телефон арқылы, соның ішінде интернет желісі арқылы қоңырау шалуға арналған қосымшаларды пайдалану арқылы, жұмыс күндері сағат 9:00-ден 21:00-ге дейін бір реттен артық емес өзара іс-қимылды жүзеге асыру Ломбардтың бастамасы бойынша;
- Әрбір өзара іс-қимыл кезінде келесі мәліметтерді хабарлау:
 - Ломбардтың атауы;
 - Ломбардтың орналасқан жері;
 - Өзара іс-қимылды жүзеге асыратын адамның тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда), лауазымы;

- Қарыз құрылымы: мерзімі өткен және ағымдағы негізгі борыш сомасы, сыйақы, комиссиялар, өсімпұлдар (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы), Кепіл билетінде көзделген өзге де төлемдер;
- Кепіл билетімен, Заңмен және өзге де нормативтік актілермен көзделген Қарыз алушының жауапкершілігі мен міндеттері, сондай-ақ міндеттемелерді орындамау немесе тиісінше орындамау салдары туралы.

Тыйым салынатын әрекеттер:

- Жоғарыда аталған уақыт пен тәсілдерден тыс өзара іс-қимыл жүргізу;
- Қарыз алушыны іздестіру немесе байланыс деректерін нақтылау жағдайларын қоспағанда, Кепіл билеті шеңберінде міндеттемелермен байланысы жоқ үшінші тұлғамен байланыс жасау;
- Өзара іс-қимылды жүзеге асыратын Ломбард қызметкерінің тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда), жұмыс орны немесе лауазымы туралы жалған ақпаратты беру;
- Мерзімі өткен берешегі бар Қарыз алушыны немесе оның өкілін немесе Кепіл билеті бойынша міндеттемелермен байланысты үшінші тұлғаны берешек мөлшері, сипаты және пайда болу негіздері туралы жаңылыстыру;
- Өзара іс-қимыл жүргізілетін тұлғаның абыройы, қадір-қасиеті мен іскерлік беделін төмендететін ақпаратты тарату, сондай-ақ осы тұлғаның мүдделеріне мүлтік зиян келтіруі мүмкін мәліметтерді жария ету.

12. ЕРЕЖЕЛЕРГЕ ӨЗГЕРІСТЕР МЕН ТОЛЫҚТЫРУЛАР ЕНГІЗУ ТӘРТІБІ

- 12.1.** Осы Ережелерде көзделген жағдайларды қоспағанда, Ломбард Ережелерге біржақты тәртіппен өзгерістер мен толықтырулар енгізуге құқылы.
- 12.2.** Ломбард біржақты тәртіппен сыйақы мөлшерлемелерін (төмендету жағдайларын қоспағанда), және (немесе) микрокредитті өтеу әдісі мен тәсілін өзгертуге құқылы емес.
- 12.3.** Осы Ережелерге өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда, Ломбард Өтініш берушілер мен Қарыз алушыларды Ережелердің талаптарымен (өзгерістерімен) таныстыру мақсатында оларды Ломбардтың Қарыз алушылар мен Өтініш берушілерге қызмет көрсететін бөлімшелерінде орналастырады.
- 12.4.** Ережелер Ломбардтың бөлімшелерінде орналастырылған сәттен бастап, оларға енгізілген кез келген өзгерістер мен толықтырулар Ломбардпен микрокредит беру шарттары (кепіл билеттері) жасалған барлық тұлғаларға қолданылады. Қарыз алушылар Ломбардтың бөлімшелерінде осы Ережелерге енгізілетін өзгерістер мен толықтыруларды өз бетінше бақылауға міндетті.
- 12.5.** Осы Ережелердің көшірмесі Ломбардтың интернет-ресурсында (www.lombardasykazyna.kz), сондай-ақ Қарыз алушы (өтініш беруші) танысуға мүмкіндігі бар қолжетімді жерде орналастырылады.
- 12.6.** Қарыз алушы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамаған немесе тиісінше орындамаған жағдайда, Ломбард шартта көзделген кепіл мүлкін сотқа дейінгі тәртіппен, сауда-саттықсыз, күту кепіл мерзімі өткеннен кейін және Қарыз алушы мен Ломбард арасындағы келісіммен белгіленген бағалау құны бойынша, олармен қол қойылған кепіл билеті негізінде өз меншігіне айналдырады. Қарыз алушы кепіл билетіне қол қою арқылы, Ломбардтың кепіл мүлкін сотқа дейінгі тәртіппен, сауда-саттық өткізбей, Қарыз алушы мен Ломбардпен келісілген және қол қойылған кепіл билетінде көрсетілген бағалау құны бойынша меншігіне айналдыруына

келісімін

білдіреді.

Қарыз алушы кепіл билетіне қол қою арқылы, жоғарыда көрсетілген шарттарға сәйкес, Ломбардтың кепіл мүлкін сауда-саттықсыз сотқа дейінгі тәртіппен өз меншігіне алуына келісімін растайды.

12.7. Осы Ережелерде, Қосылу шарты мен Кепіл билетінде, кепіл мүлкін бағалау әдістемесінде, кепілдікті іске асыру ережелерінде қарастырылмаған өзге де талаптар Тараптармен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес орындалады.

**45 АЕК-ке дейінгі микрокредит бойынша консультациялық парак
Шарт жасалғанға дейін**

1. Сыйақы мөлшерлемесінің жылдық пайызбен көрсетілген шамасына, жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесіне (микрокредиттің нақты құнына), микрокредит бойынша артық төлем сомасына назар аударуыңызды сұраймыз – бұл шарттар микрокредит бойынша берешекті өтеу толық микрокредит сомасын және сыйақыны қамтитын бір реттік төлем арқылы өтеу көзделетін, 45 айлық есептік көрсеткіштен (АЕК) жоғары сомаға микрокредит беру туралы алдын ала консультация нәтижесі болып табылады:

- Жылдық сыйақы мөлшерлемесі: _____ %
- Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі: _____ (микрокредиттің нақты құны)
- Микрокредит бойынша артық төлем сомасы: _____

2. Микрокредит алуына байланысты өтініш берушінің / қарыз алушының құқықтары мен міндеттері:

Өтініш берушінің құқықтары

(«Микроқаржылық қызмет туралы» ҚР Заңы, 8-бап – Өтініш берушінің құқықтары мен міндеттері)

Өтініш беруші құқылы:

- микрокредиттер беру қағидаларымен, микрофинанстық ұйымның микрокредиттер беру жөніндегі тарифтерімен танысуға;
- микрокредитті алу, оған қызмет көрсету және өтеу (қайтару) бойынша төлемдер туралы толық әрі шынайы ақпарат алуға;
- микрокредит беру туралы шартты жасасудан бас тартуға.

Өтініш беруші микрокредит беру туралы шартты және қарыз алушының міндеттемелерін қамтамасыз ететін шарттарды жасау үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді микрофинанстық ұйымға ұсынады, бұл құжаттар микрокредит алуға қажетті құжаттар тізбесімен және микрокредит беру туралы шарт бойынша кредиттік досьені жүргізу тәртібімен айқындалады.

Өтініш берушінің «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңда және Қазақстан Республикасының басқа да заңдарында белгіленген өзге де құқықтары мен міндеттері болады.

Қарыз алушының құқықтары

(«Микроқаржылық қызмет туралы» ҚР Заңы, 9-бап – Қарыз алушының құқықтары мен міндеттері)

Қарыз алушы құқылы:

- микрокредиттер беру қағидаларымен, микрофинанстық ұйымның микрокредиттер беру жөніндегі тарифтерімен танысуға;
 - микрокредит беру туралы шартта белгіленген тәртіппен және шарттармен алынған микрокредитті пайдалануға;
 - өз құқықтарын Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен қорғауға;
 - микрокредит беру туралы шарт бойынша берілген микрокредит сомасын микрофинанстық ұйымға мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтаруға;
 - «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңда, басқа да заңдарда және микрокредит беру туралы шартта көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға.
-

Қарыз алушының міндеттері:

- микрокредит беру туралы шартта белгіленген мерзімдерде және тәртіппен алынған микрокредитті қайтаруға және оған сыйақыны төлеуге;
- осы Қағидаларға сәйкес микрофинанстық ұйым сұратқан құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;
- «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасында және микрофинанстық ұйыммен жасалған шарттарда белгіленген өзге де талаптарды орындауға.

45 АЕК-ТЕН АСАТЫН МИКРОКРЕДИТКЕ ҚАТЫСТЫ КЕҢЕС ПАРАҒЫ
Шарт жасасқанға дейін

1. Назар аударуыңызды сұраймыз: төменде көрсетілген талаптар – бұл жылдық пайыздық мөлшерлеме, микрокредиттің жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі (нақты құны), сондай-ақ микрокредит бойынша артық төлем сомасына қатысты алдын ала кеңес беру нәтижесі болып табылады (45 айлық есептік көрсеткіштен асатын микрокредит):

Бұл микрокредит бойынша берешекті өтеу – микрокредиттің толық сомасы мен сыйақыны қамтитын берешекті өтеу – микрокредитті өтеу мерзімінде **бір реттік төлеммен** жүргізіледі.

Дифференциалды төлемдер әдісі – микрокредит бойынша берешекті өтеу біртіндеп азаятын төлемдермен жүзеге асырылады, бұл төлемдер негізгі қарыздың тең үлестерін және негізгі қарыз қалдығына есептелген сыйақыны қамтиды.

Есептеу: _____

Аннуитеттік төлемдер әдісі – микрокредит бойынша берешек микрокредит мерзімі ішінде тең үлестермен өтеледі, бұл төлемдер негізгі қарыздың ұлғаятын үлесін және негізгі қарыз қалдығына есептелген сыйақының азаятын бөлігін қамтиды. Бірінші және соңғы төлемдердің мөлшері өзгеше болуы мүмкін.

Есептеу: _____

Жылдық сыйақы мөлшерлемесі: _____ %

Микрокредиттің жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі (ЖТСМ, нақты құны):

Микрокредит бойынша артық төлем сомасы: _____

2. Микрокредит алу барысында Өтініш беруші/Қарыз алушының құқықтары мен міндеттері:

Өтініш берушінің құқықтары («Микроқаржылық қызмет туралы» ҚР Заңы, 8-бап)
Өтініш беруші құқылы:

- микрокредит беру қағидаларымен, микрокредиттер беру бойынша микроқаржылық ұйымның тарифтерімен танысуға;
- микрокредитті алу, қызмет көрсету және өтеуге байланысты төлемдер туралы толық әрі шынайы ақпарат алуға;
- микрокредит беру туралы шартты жасасудан бас тартуға.

Өтініш беруші микрокредитті алу үшін қажетті құжаттар тізбесімен және микрокредит беру туралы шарт бойынша кредиттік досьені жүргізу тәртібімен белгіленген құжаттар мен мәліметтерді микроқаржылық ұйымға ұсынуға міндетті.

Өтініш беруші «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңда және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында көзделген басқа да құқықтарға және міндеттерге ие.

Қарыз алушының құқықтары («Микроқаржылық қызмет туралы» ҚР Заңы, 9-бап)

Қарыз алушы құқылы:

- микрокредит беру қағидаларымен, микрокредиттер беру бойынша микроқаржылық ұйымның тарифтерімен танысуға;
- алынған микрокредитті шартта белгіленген тәртіппен және талаптармен пайдалануға;
- Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен өз құқықтарын қорғауға;
- микрокредит беру туралы шарт бойынша берілген микрокредит сомасын толық немесе ішінара мерзімінен бұрын өтеуге;
- «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңмен, өзге де заңдармен және микрокредит беру туралы шартпен көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға.

Қарыз алушы міндетті:

- микрокредит беру туралы шартта белгіленген мерзімдер мен тәртіпке сәйкес алынған микрокредитті және оған есептелген сыйақыны қайтаруға;
- осы қағидаларға сәйкес микроқаржылық ұйым сұратқан құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;
- «Микроқаржылық қызмет туралы» Заңда, Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасында және микроқаржылық ұйыммен жасасқан шарттарда белгіленген өзге де талаптарды орындауға.

3. Микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелер орындалмаған жағдайда туындайтын салдарлар:

- Қарыз алушы микрокредит сомасын және оған есептелген сыйақыны қайтару мерзімін бұзған жағдайда, Ломбард шартта көзделген талаптармен мерзімінен бұрын қайтаруды талап етуге құқылы;
- Залалды өтеу мақсатында неустойка (айыппұл, өсімпұл) өндіріп алу,
- Қарыз алушының келісімінсіз микрокредит бойынша талап ету құқықтарын «Микроқаржылық қызмет туралы» заңда белгіленген тұлғаларға беру;
- Құжаттарды сот органдарына беріп, залогқа берілген мүлікті өткізу арқылы берешекті өндіріп алу.

Қарыз алушы 30 (отыз) күн ішінде Ломбардқа жүгінбеген жағдайда және берешекті реттеу жөніндегі міндеттемелерін орындамаған жағдайда, бұл міндеттемені орындамаудағы кінәні мойындау ретінде қабылданады.

Микрокредит алудың шарттарымен (кепіл, сыйақы, мерзім және т.б.), Қарыз алушының құқықтары мен міндеттерімен, міндеттемелер орындалмаған кездегі салдарлармен таныстым — келісімімді беремін:

(қолы) / (күні)

